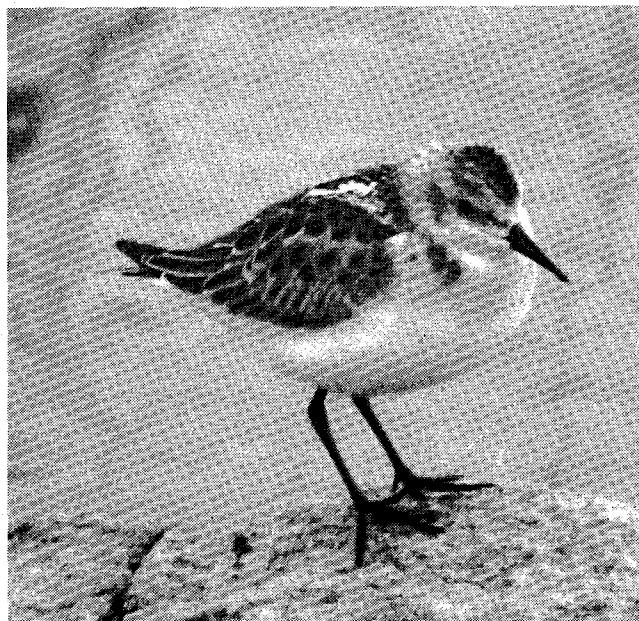

POHJOIS-KARJALAN
LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS RY
PL 119 80101 JOENSUU 10

SIIPIRIKKO 1/77
Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

SYYSMUUTON KULKU 1976 POHJOIS-KARJALASSA

SIIPIRIKKO 1/77 4. vsk

Julkasija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
 Puheenjohtaja: Markku Alanen Sulkulahti 80230 Joensuu 23 Puh. 31096
 Varapuheenjohtaja: Reijo Erola Keskuskoulu B 5 81280 Uimaharju Puh. 77145
 Sihteeri: Risto Juvaste 80510 Onttola Puh. 80293
 Rahastonhoitaja: Juhani Hyttinen Sorvarinkatu 6 80150 Joensuu 15
 Puh. 821482
 Muut hallituksen jäsenet: Matti Kapanen Purjetie 14 as 7
 80160 Joensuu 16 Puh. 821760 ja Paavo Liimatta Purjetie
 14 as 6 80160 Joensuu 16 Puh. 821616
 Varajäsenet: Jouni Pursiainen ja Kari Varonen
 Lehden vastaavat toimittajat: Matti Kapanen ja Paavo Liimatta
 Tilausasiat: Lehti ilmestyy 3 kertaa vuodessa. Jaetaan jäsenille jäsenmaksua vastaan. Jäsenmaksun (= lehden tilausmaksun) suuruus 20 mk (opiskelijat 10 mk) v. 1977 ja se suoritetaan postisiirtotilille KU 879 55 - 8 Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y./Hyttinen Sorvarinkatu 6 80150 Joensuu 15.
 Irtonumeron hinta 4 mk.
 Kansi Pikkusirri (valokuvannut Juhani Hyttinen)

SISÄLLYSLUETTELO	Sivu
Syysmuuton kulku 1976 Pohjois-Karjalassa: Paavo Liimatta	3
Syksyn 1976 isot linnut: Jouko Tiussa	11
Syksyn 1976 pedot: Paavo Liimatta	12
Kahlaajamuutto Outokummussa syksyllä 1976: Arto Juvonen & Mauri Leivo	16
Syksyn 1976 vaelluslinnut: Matti Kapanen	20
Atlasmuistio vuodelle 1977: Reijo Erola	26
Rengastajat Pohjois-Karjalassa	29
Atlasretki Ilomantsiin 11-12.6.1976: Jouni Pursiainen	30
Tiedotuksia	31
Siipirikko vol 3 1976	32

Paavo Liimatta
 Tämä syysmuuttokatsaus on laadittu jo tuttuun tyyliin, jossa muuton alkaminen, päämuutto ja päätyminen on esitetty erillisen taulukon muodossa. Ennen lajikohtaisia luetteloita on lyhyt yhteenvedo kesän ja syksyn säästä. Muuton alkamis- ja päättymishavainnot perustuvat seuraavien lintumie ten lähettämiin havaintoihin: Markku Alanen (MA), Reijo Erola (RE), Timo Eronen (TiE), Jukka Heikkinen (JHe), Petri Huovila (PH), Juhani Hyttinen (JH), Antti Hämäläinen (AH), Arto Juvonen (AJ), Matti Kapanen (MK), Lauri Karttunen (LK), Jukka Kinnunen (JK), Kari Koskela (KaK), Esko Lappi (EL), Mauri Leivo (ML), Paavo Liimatta (PL), Tuomas Lukkarinen (TL), Jouni Pursiainen (JP), Matti Riikonen (MR), Pertti Tolvanen (PT) ja Kari Varonen (KV). Useimpien Outokummussa tehtyjen havaintojen yhteydessä ei ole ilmoitettu havainnoitsijaa, mikä johtuu siitä, ettei okulaisten yhteenvedossa ollut mainittu havainnon tekijöitä, jotka ovat trio AJ, JK ja ML.

Sääolot

Kesä 1976 oli Pohjois-Karjalassa normaalia selvästi kylmempi, ja kunnan kesästä saatiin nauttia vain hiukkanen elokuussa. Syksy oli suhteessa vi läkin koleampi. Syyskuun alussa vallitsi hetken oikea intiaanikesä, mutta kuun ensimmäisen viikon jälkeen lämpötila putosi kerralla yli 10°C. Syyskuu oli 3,0° ja lokakuu jopa 4,6°C keskiarvoa kylmempi. Marraskuussa olttiin taas keskiarvon tuntumassa. - Tuulet puhaltelivat läpi kesän ja melkein koko syksyn etupäässä pohjoisen suunnalta, mikä selittäneeekin osittain 'viluisen' vuoden. Vain marraskuussa tuuli etelästä, mutta muuttolinnut olivat tällöin jo jättäneet susirajan. Ns. kovatuulisia päiviä ei ollut lainkaan. - Lumipeite tuli Joensuun seudulle normaalisti marraskuun puolivälissä.

	Lämpötila Joensuussa		Tuulen suunnat
	keskimäärin 1976 ja vv. 1931-60		prosentteina
Heinäkuu	14,5°C	16,7°C	N-NE 40%, S 24%
Elokuu	13,4	14,8	NE-NW 60%
Syyskuu	6,2	9,2	W-N 53%, S 15%
Lokakuu	-1,5	3,1	E-N 34%, S 27%
Marraskuu	-2,6	-1,9	S-SW 62%, E 10%

Muuton alkaminen

Laji	1. havainto	2.havainto
Kuikka	12.8. 3 m Pyh Mulo JP	23.8. 1 p Joe Höyt.kan. MK
Gavia sp.	16.7. 1 m Joe Höyt.kan. MK	12.8. 1 p/m Pyh Mulo JP
Härkälintu	21.7. 2 p Out Vuonos	23.7. 1 p Out Vuonos
Mustakurkku-u.	31.7. 5 p Out Vuonos	1.8. 14 p Out Vuonos
Lapasotka	3.10. 2 p Joe Höyt.kan.	
Alli	3.7. 2 Lie Korpilahti EL	12.9. 12 m Out Sysmäjärvi

Pilkkasiipi	9.10. 2 p Out Vuonos. 7 p Out Sysmäjärvi 1 p Out Harmaasalo	10.10. 2 Lie Kotalahti MR
Mustalintu	11.9. 3 p Out Vuonos	14.9. 5 p Out Vuonos
Uivelo	20.7. 3 p Out Vuonos	27.7. 1 p Out Vuonos
Metsähanhi	12.9. 26 m Pyh Mulo JP	18.9. 12 m Out Harmaasalo 10 m Joe Höyt.kanava MK
Anser sp.	19.9. 17 m Out Harmaasalo	
Valkoposkihanhi	18.9. 2 m Out Sysmäjärvi	
Branta sp.	18.9. 1 m Out Harmaasalo	19.9. 950 m Out Sysmäjärvi
Hanhi sp.	16.9. 50 m Joe Ukonniemi	18.9. 7 m Out Sysmäjärvi
Laulujoutsen	19.9. 4 Lie Reposuo JHe	26.9. 3 m Out Sysmäjärvi
Hirihaukka	6.8. 1 SW Out Sysmäj. JK	9.8. 1 SW Out Sysmäjärvi AJ
Piekana	27.8. 1 ESE Out Sysmäj. AJ	3.9. 1 S Out Keskusta ML
Varpushaukka	7.8. 1 p Out Sysmäj. AJ, JK	8.8. 1 p Out Vuonos
Kanahaukka	14.8. 1 p Out Sysmäj. AJ	18.8. 1 p Pyh Mulo JP
Mehiläishaukka	12.8. 1 S Out Sysmäj. JK	12.8. 1 p Kon Pitkäranta MK
Ruskosuohaukka	11.8. 1 p Out Sysmäj. AJ, JK	21.8. 1 SW Out Sysmäj. ML
Kalasaäski	11.8. 2 S Out Sysmäj.	13.8. 1 S Out Sysmäj.
Nuolihaukka	11.8. 1 SW Out Sysmäj. AJ	12.8. 1 SW Out Sysmäj. AJ, JK
Tuulihaukka	9.8. 1 SW Out Sysmäj. AJ	10.8. 2 S Out Sysmäj. AJ, ML
Ampuhaukka	11.8. 1 S, 1 W Out Sysmäjärvi AJ, JK	17.8. 1 S Out Sysmäj. AJ, ML
Kurki	16.7. 10 m Joe Höyt.kan. MK	5.8. 2 m Out Sysmäj.
Nokikana	21.8. 1 p Out Vuonos	25.8. 5 p Out Vuonos
Töyhtöhyppä	1.6. 6 m Pyh Mulo JP	2.6. 1 m Pyh Suhmura JP
Tylli	26.7. 1 p Out Sysmäj.	3.8. 2p + 3m Out Vuonos
Pikkutylli	17.6. 1 p Out Sysmäj.	29.6. 1 p Out Sysmäj.
Tundrakurmitza	11.8. 1 m Out Sysmäj.	5.9. 1 p Out Vuonos
Kapustarinta	30.7. 1 m Out Sysmäj.	10.8. 1 m Pyh Mulo JP, MK
Taivaanvuohi	15.7. 5 p Out Sysmäj.	18.7. 5 p Out Sysmäj.
Isokuovi	6.6. 2 SW Kon Heraniemi PL 1 m Out Sysmäjärvi	19.6. 1 m Lie Rauhala EL
Pikkukuovi	22.6. 2 p Pyh Hammasl. JP	27.6. 1 m Out Vuonos
Punakuiiri	11.7. 3 p Joe Höyt.kan. JP	13.7. 1 ad p Joe Höyt.kan. MK
Metsäviklo	17.6. 1 p Pyh Mulo JP	27.6. 1 m Out Vuonos
Liro	16.6. 2 p Out Sysmäj.	22.6. 2 p Pyh Hammaslahti JP
Rantasipi	1.7. 1 p Out Vuonos	5.7. 1 p Out Sysmäj.
Punajalkaviklo	21.6. 1 p Out Sysmäj.	24.6. 1 p Out Sysmäj.
Valkoviklo	3.6. 4 p Out Sysmäj.	16.6. 9 p Out Sysmäj.
Mustaviklo	16.6. 1 p Out Sysmäj.	19.6. 1 p Out Sysmäj. 1 p Out Vuonos
Pikkusirri	26.6. 1 m Lie Orikallio EL	27.6. 1 m Out Vuonos

Lapinsirri	27.6. 1 p Out Vuonos	3.7. 3 p Out Vuonos
Suosirri	23.6. 1 p Out Vuonos	28.6. 2 p Out Vuonos
Kuovisirri	8.7. 1 p Out Vuonos TL	18.7. 1 p Out Sysmäjärvi 1 p Out Vuonos
Pulmussirri	21.8. 2 p Out Sysmäjärvi	24.8. 1 p Out Sysmäjärvi
Isosirri	8.7. 1ad p Joe Höyt.kan. MK	21.7. 1 p Out Sysmäjärvi
Jänkäsirriäinen	12.8. 1p + 1m Out Vuonos 3 p Out Sysmäjärvi	13.8. 1 p Out Sysmäjärvi
Suokukko	15.6. 1 SE Joe Höyt.kan. JP	17.6. 8 p Out Sysmäjärvi
Vesipääsky	2.7. 1 p Out Vuonos MK	7.7. 4 p Out Vuonos
Selkälokki	27.7. 1 m Out Sysmäjärvi	31.7. 1 m Out Sysmäjärvi
Harmaalokki	26.8. 9 NE Joe Sulkulahti MA	
Naurulokki	12.7. 9 m Out Sysmäjärvi	19.7. 9 m Out Sysmäjärvi
Kalatiira	19.7. 9 m Out Vuonos	20.7. 4 m Out Vuonos
Sepelkyhky	7.8. 2 m Out Vuonos	21.8. 5 m Out Sysmäjärvi
Tervapääsky	11.7. 200 p Joe Höyt.kan. JH	26.7. 5 m Out Sysmäjärvi
Haarapääsky	27.7. 4 m Out Sysmäjärvi	29.7. 2 m Out Sysmäjärvi
Räystäspääsky	27.7. 20 m Out Sysmäjärvi	28.7. 4 m Out Sysmäjärvi
Varis	24.8. 40 m Lie Jauhiainen MR	16.9. 30 m Lie Jauhiainen MR
Mustavaris	25.9. 1 m Out Sysmäjärvi	26.9. 1 m Out Sysmäjärvi
Puukkipijä	13.8. 1 m Pyh Mulo	14.8. 2 m Pyh Mulo JP
Kulorastas	17.8. 1 m Out Sysmäjärvi	
Räkättirastas	26.8. 53 p Joe Höyt.kan. PL 10 m Out Sysmäjärvi	28.8. 20 m Out Keskusta
Laulurastas	28.8. 5 m Out Keskusta	3.9. 1 m Out Sysmäjärvi
Punakylkirastas	26.8. 2 m Out Keskusta	28.8. 5 m Out Keskusta
Sinirinta	27.8. 1 p Joe Höyt.kan. MK	4.9. 3 p Joe Höyt.kan.
Mustapääkerttu	14.8. 1 p Joe Sulkulahti MA	
Metsäkirvinen	27.7. 1 m Out Sysmäjärvi	6.8. 1 m Out Sysmäjärvi
Lapinkirvinen	22.8. 2 p Out Vuonos	26.8. 1m+1p Joe Höyt.kan. MK,
Västäräkki	19.7. 15 m Out Harmaasalo	
Keltavästäräkki	26.7. 1 m Out Vuonos	27.7. 10 m Out Vuonos 7 m Out Sysmäjärvi
Tilhi	28.8. 2 p Joe Sulkulahti MA	6.9. 2 p Joe Sulkulahti MA
Lapinharakka	12.8. 1 p Out Vuonos	19.8. 1 p Out Särkiselkä
Viherpeippo	2.9. 2 m Out Sysmäjärvi	
Vihervarpunen	5.8. 2 m Out Sysmäjärvi	7.8. 1 m Out Sysmäjärvi
Hemppo	27.7. 2 m Out Sysmäjärvi	4.8. 2 m Out Sysmäjärvi
Urpainen	12.7. 2 p Pyh Mulo JP	13.8. 7 m Out Sysmäjärvi
Punavarpunen	17.7. 1 m Pyh Mulo JP	22.7. 2 m Pyh Mulo JP
Peippo	8.8. 4 m Pyh Mulo JP	9.8. 2 m Pyh Mulo JP
Järripeippo	9.8. 2 m Pyh Mulo JP	14.8. 3 m Out Sysmäjärvi
Pohjansirkku	13.8. 3 m Out Sysmäjärvi	14.8. 1 m Out Sysmäjärvi
Peltosirkku	7.8. 1 m Pyh Mulo JP	12.8. 1 m Pyh Mulo JP

Lapinsirkku 27.8. 3 p Joe Höyt.kan. MK
1p/m Pyh Reijola JP

Pulmunen 26.9. 1 m Out Sysmäjärvi

Päämuutto

Päämuuttotaulukossa on kuten ennenkin ilmoitettu suurimpia yksilömääriä niistä lajeista, joista tässä syysmuuttokatsauksessa ei ole erillistä yhteenvedoa. Vesilintu- ja kahlaajahavainnot ovat miltei poikkeuksetta Outokummusta, varpuslintujen päämuutto taas perustuu lähinnä Markku Alasen jatkuvan verkkopyynnin yhteydessä tekemiin havaintoihin Joensuun Sulkulahdessa. Erillisen päämuuttolomakkeen palauttivat vain MA, AJ, JK, KaK, ML ja PL.

Silkkiuikku 26.9. 55 p Out Sysmäjärvi AJ,JK

Mustakurkku-u. 1.8. 14 p Out Vuonos AJ

Sinisorsa 3.10. 150 p Out Vuonos AJ

Tavi 11.8. 200 p Out Sysmäjärvi AJ,JK ja 20.8. 200 p Vuonos AJ

Heinätavi 6.8. 30 p ja 12.8. 40 p Out Vuonos AJ

Haapana 11.9. 150 p Out Vuonos AJ,JK

Jouhisorsa 20.8. 60 p ja 27.8. 50 p Out Vuonos AJ

Tukkasotka 21.8. 45 p Out Vuonos AJ

Punasotka 21.9. 30 p Out Vuonos AJ

Anas/Aythya 26.9. 300 p Kon Pitkäranta KaK

Telkkä 7.9. 60 p ja 8.9. 45 p Out Vuonos AJ

Uivelo 19.9. 4 p Out Vuonos AJ

Nokikana 3.9. 11 p AJ,ML ja 16.9. 10 p Out Vuonos AJ

Pikkukuovi 22.7. 30 kiertel. Ilo Kesonsuo KaK

Larus sp. (iso) 10.10. 30 SW Out Sysmäjärvi AJ

Sepelkyhky 6.9. 25 p Joe Höyt.kan. PL

Tervapääsky 11.7. 200 p Joe Höyt.kan. JH, 31.7. 8m + 30p Out Sysmäjärvi AJ ja 30 p Vuonos AJ, 1.8. 70 SW Sysmäjärvi ja 50 p Vuonos AJ, 3.8. 60 SW + 30 p Sysmäjärvi AJ

Käenpiika 4-15.8. yht. 5 yks. reng. Joe Sulkulahdessa MA

Haarapääsky 22.8. 200 p Out Sysmäjärvi AJ,ML, 8.9. 150 p Sysmäjärvi AJ ja 10.9. 100 p Vuonos AJ,JK

Räystäspääsky 14.8. 29 m Out Sysmäjärvi 2 tunnissa AJ,JK, 23.8. 31 NE ja 2.9. 35 W Joe Sulkulahti MA

Haara/räystäsp. 15.8.200 yks./20 parvea SW, 16.8. 100/10 SW, 19.8. 300/15 SW, 22.8. 150/5 SW Joe Sulkulahti MA, 23.8. 100 p Joe Höyt.kan. PL

Törmäpääsky 15.8. 31 m 4,5 tunnissa Out Sysmäjärvi AJ

Räkättirastas 26.8. ain. 53 p Joe Höyt.kan. PL, 13.9. 150 kiertel. + 20 S-SW, 15-16.9. 100 p ja 18-19.9. 50 p/m Joe Sulkulahti MA, 13.9. 200 p Out Vuonos JK,ML ja 3.10. 200 m 2 tunnissa Sysmäjärvi ML

Laulurastas 2-15.9. 1-5 p ja 16-20.9. 5-10 p Joe Sulkulahti MA

Punakylkirastas 15-16.9. 40 p, 27-30.9. 50 S päivittäin ja 1-10.10. 5-10 p päivittäin Joe Sulkulahti MA, 3.10. 250 m Out Sysmäj. ML

Mustarastas 25.8.-15.9. 1-5 p, 19-20.9. 10-15 p, 9.10. 4 reng. ja 5-25. 10. 10-20 p päivittäin (oli runsain rastas) Joe Sulkul. MA

Turdus sp. 18.9. 409 m 6 tunnissa Out Sysmäjärvi AJ,ML, 13.9. 150 SE, 22.9. 500 S klo 8-10, 23. ja 29.9. 50 S sekä 3.10. 100 p Joe Sulkulahti MA

Kivitasku 16.9. 20 p Joe Linnunlahti PL

Leppälintu 12., 14. ja 15.8. 2 reng./päivä, 27-28.8. 2 reng./päivä ja 9.9. 3 reng. Joe Sulkulahti MA

Sinirinta 12.9. 4 p Out Vuonos AJ,JK,ML

Punarinta 1-10.9. 1-3 p ja 12-25.9. 3-5 p Joe Sulkulahti MA

Lehtokerttu 9.8. 5, 12.8. 5, 14.8. 3, 2.9. 3, 13.9. 4 reng. Joe Sulkul. MA

Uunilintu 2.8. 5, 5.8. 8, 8.8. 12, 9.8. 14, 10.8. 6, 15.8. 5 ja 18.8. 7 reng. Joe Sulkulahti MA

Phylloscopus sp. 8.9. 120 p Out Vuonos AJ

Harmaasieppo 3.9. 2 ja 9.9. 3 reng. Joe Sulkulahti MA

Rautiainen 18.9. 22 SW klo 5-11 Out Vuonos AJ, 18.9. 3-5 yksitellen S aamulla, 19.9. ain. 10 S, 26.9. n. 20 S ja 27.9. 5 S Joe Sulkulahti MA

Metsäkirvinen 21.8. 32 SW klo 6.30-11 Out Vuonos AJ, 16.9. 10 yks. SW Joe Sulkulahti MA

Niittykirvinen 16.9. 30 p Joe Linnunlahti PL, 18.9. 22 SW klo 5.30-11 ja 21.9. 150 S-SW klo 6-6.45 Out Sysmäjärvi AJ

Lapinkirvinen 4.9. 20 p Out Sysmäjärvi AJ,JK ja 20 p Vuonos AJ

Västaräkki 3.9. ain. 50 SW-W Joe Sulkulahti MA ja 15.9. yli 50 p Linnunlahti PL, 4.9. 38 m + 150 p Out Vuonos AJ,ML

Keltävästaräkki 22.8. n. 100 p AJ,ML ja 77 SW-S AJ Out Vuonos, 26.8. 20 p Joe Höyt.kanava PL

Pikkulepinkäinen 12-13.8. 5 p Out Sysmäjärvi AJ

Kottarainen 28.8. ain. 1000 p Lip Viinijärvi PL, 6.10. 6000 p ML ja 12.10. 3000 p Out Sysmäjärvi AJ,ML

Hemppo 9.10. 100 p Joe Hasanniemi PL

Peippo 13.9. 150 p, 15-16.9. lähes 200 p, 22.9. 1500-2000 S klo 8-10 jatkuvana virtana, 23.9. 200 S, 24.9. 100 S, 27.9. 200 p, 28.9. lähes 100 p, 3.10. 80-100 p Joe Sulkulahti MA

Järripeippo 22.9. 500 S tasaisena virtana klo 8-10, 23.9. 100 S, 26.9. 100 p, 27.9. 200 p, 28.9. vajaan 100 p, 1.10. lähes 300 p, 2.10. 100 p Joe Sulkulahti MA, 28.9.-5.10. 200-1000 p Out Sysmäjärvi AJ,JK

Fringilla sp. 23.9. 1030 m + 1000 p Out Sysmäjärvi klo 7-7.45 AJ

Pohjan/pikku/kultasirkku. 18.9. 15 E-S klo 5-12 Out Sysmäjärvi AJ

Peltosirkku 21.8. 14 S-SW klo 6-9 Out Sysmäjärvi

Muuton päättyminen

Laji	Viimeinen havainto	2. viimeinen havainto
Kuikka	10.10. 39m Out Sysmäjärvi	29.9. 1m Joe Höyt.kan. MK
Kaakkuri	10.10. 1m Out Sysmäjärvi	3.10. 3 S Out Sysmäjärvi
Gavia sp.	16.10. 2p Out Harmaasalo	15.10. 1 Lie Petroniemi EL
Silkkiuikku	10.10. 1p Out Sysmäjärvi	10.10. 20p Lip Riihilampi LK
Härkälintu	11.9. 1p Out Vuonos	22.8. 2p Out Vuonos

Mustakurkku-u.	1-3.9. 1 p Out Vuonos	
Merimetso	19.9. 1 Lie Lieksanjoki JHe	
HeinäSORsa	6.11. 1p Toh Vepsä TE	31.10. 1p Lie Petroniemi EL 100 p Joe Höyt.kan. JH 31p Joe Sihtala MK
Tavi	23.10. 1p Out Sysmäjärvi	13.10. 10p Out Sysmäjärvi
HeinäTavi	1.9. 1p Out Vuonos	
Jouhisorsa	13.10. 1p Out Vuonos	10.10. 10m Out Sysmäjärvi
Haapana	10.10. 5p Out Vuonos	9.10. 2p Out Sysmäjärvi
Lapasorsa	10.10. 3p Out Vuonos 1p Rääkkylä kk JP	9.10. 1p Out Vuonos
Lapasotka	10.10. 30+2p Out Sysmäjärvi	9.10. 2p Out Sysmäjärvi
Tukkasotka	9.10. 3p Out Sysmäjärvi 5p Out Vuonos	
Punasotka	18.9. 1p Out Vuonos	
Telkkä	31.10. 1p Joe Höyt.kan. JH	24.10. 1p Lie Kevätlahti EL
Alli	12.10. 1p Out Sysmäjärvi	10.10. 114p Out Vuonos+Sysmäj. 150p Toh Rantakylä TE 10p Toh Kirkkonieni TE
Pilkksiipi	31.10. 1p Joe Höyt.kan. JH	17.10. 1p+3m Joe Höyt.kan. MK
Mustalintu	23.10. 1♀-puk. Joe Höyt.kan. MK	17.10. 1♀-puk. Joe Höyt.kan. MK
Tukkakoskelo	10.10. 30p Lip Riihilampi LK	10.10. 4m Out Sysmäjärvi
Isokoskelo	17.10. 10p Joe Höyt.kan. MK	10.10. 1♂♀ Toh Rantakylä TE
Uivelo	10.10. 4p Rääkkylä kk JP	29.9. 1p Joe Höyt.kan. MK
Metsähanhi	30.9. 1p Kon Pitkäranta MK	26.9. 1m Joe Höyt.kan. MK
Anser sp.	30.10. 15 m Toh Vepsä TE	
Sepelhanhi	10.10. 75m Out Sysmäjärvi	25.9. 17m Pyh Mulo JP
Hanhi	10.10. 50+17 SW Kon Lehmo PL	7.10. 25 SW Joe Mutala JH
Laulujoutsen	16.10. 2m Out Sysmäjärvi 3 WSW Joe Sulkul. MA	15.10. 7 SW Kon Kulho KaK
Joutsen sp.	10.10. 6m Out Sysmäjärvi 17p Toh Suksilampi TE	
Hiirihaukka	19.9. 1 S Out Sysmäjärvi AJ	18.9. 1 S Out Sysmäjärvi AJ
Piekana	3.11. 1p Pyh Mansikka-aho JP	31.10. 1p Pyh Mulo JP
Varpushaukka	24.10. 1p Toh Vepsä TE	22.10. 1pS Out Sysmäjärvi AJ
Kanahaukka	17.10. 1 NE Toh Vepsä TE	3.10. 1p Joe Höyt.kan. MK, PL
Mehiläishaukka	23.9. 1 S Out Vuonos JK, ML	12.9. 1 S Out Sysmäjärvi JK
Sinisuhaukka	13.10. 1♂ Pyh Mansikka-aho JP	1.10. 1♂ Pyh Mansikka-aho JP
Kalasääski	19.9. 1 S Out Vuonos AJ	15.9. 1p Joe Höyt.kan. MK
Nuolihaukka	7.11. 1p Toh Vepsä TE	26.9. 1 WSW Out Sysmäj. AJ, JK
Tuulihaukka	11.10.-4.11. 1♂ Pyh Mulo JP	8.10. 1p Out Sysmäjärvi JK
Ampuhaukka	19.10. 1p Out Keskusta ML	3.10. 1p Out Vuonos AJ, ML
Kurki	12.10. 1NE Joe Sulkul. MA	9.10. 50m Toh Kaurila TE
Nokikana	12.10. 2p Out Sysmäjärvi	30.9. 2p Kon Pitkäranta
Töyhtöhyppä	7.10. 3 Lie Lampela JHe	6.10. 1 Lie Lampela JHe

Tylli	9.10. 2p Out Vuonos	3.10. 1p Out Vuonos
Pikkutylli	1.9. 1p Out Sysmäjärvi	27.8. 1p Out Vuonos
Tundrakurmitsa	10.10. 4 p/m Out Sysmäjärvi	7.10. 2m Kon Kulho KaK
Kapustarinta	15.10. 1 m Out Sysmäjärvi	12.10. 1m Out Sysmäjärvi
Karikukko	24.8. 1p Out Vuonos	20.8. 1p Out Vuonos
Taivaanvuohi	23.10. 1p Out Sätöslahti	15.10. 1p Out Sysmäjärvi
Jänkäkurppa	10.10. 1p Toh Rantakylä TE	9.10. 1p Out Sysmäjärvi
Lehtokurppa	12.10. 1p Out Sysmäjärvi	8.10. 1p Eno Uimaharju
Isokuovi	21.9. 1 Lie Lampela JHe	2.9. 2p Out Vuonos
Pikkukuovi	21.8. 1m Lie Petroniemi EL	5.8. 1+1 Lie Petroniemi EL
Punakuiri	3.10. 1p Joe Höyt.kan. MK, PL	23.8. 1p Out Vuonos
Metsäviklo	18.8. 1p Out Sysmäjärvi	12.8. 1p Pyh Mulo JP
Liro	29.8. 2p Out Vuonos 2p Out Sysmäjärvi	20.8. 3p Kon Pitkäranta JP
Rantasipi	8.9. 3p Out Vuonos	28.8. 1 Lie Petroniemi EL
Punajalkaviklo	26.7. 1m Out Sysmäjärvi	4.7. 2p Out Vuonos 1p Out Sysmäjärvi
Valkoviklo	3.9. 1p Out Vuonos PL	29.8. 1p Out Vuonos
Mustaviklo	18.9. 1p Out Sysmäjärvi PL	27.8. 1p Out Vuonos
Pikkusirri	25.9. 1p Out Vuonos	23.9. 1p Joe Höyt.kan. MK
Lapinsirri	29.8. 3p Out Sysmäjärvi	28.8. 5p Out Vuonos 1p Out Sysmäjärvi
Suosirri	21.10. 1p Out Sysmäjärvi	17.10. 1 W Joe Höyt.kan. JH
Kuovisirri	26.9. 1p Joe Höyt.kan. MK	15.9. 2p Out Sysmäjärvi
Isosirri	5.9. 4m Out Sysmäjärvi 1p Out Vuonos	4.9. 1m Out Sysmäjärvi 4p Out Vuonos
Pulmussirri	16.9. 3p Out Vuonos	12.9. 1p Out Vuonos
Jänkäsirriäinen	22.8. 1p Out Sysmäjärvi	
Suokukko	12.10. 3p Out Sysmäjärvi	11.10. 5p Out Sysmäjärvi
Vesipääsky	22.8. 1p Out Vuonos	15.8. 1p Out Vuonos
Merikihu	23.9. 8m Out Kalaton	
Selkälokki	10.10. 2 Lie Petroniemi EL	14.9. 5p Rää Arvinsalmi PL
Harmaalokki	17.10. 1p Joe Höyt.kan. MK	16.10. 2p Out Harmaasalo
Kalalokki	24.10. 1p Joe Sirkkala MK	17.10. 10p Joe Höyt.kan. JH
Pikkulokki	1.8. 20p Out Sätöslahti	21.7. 1p Joe Höyt.kan. MK
Naurulokki	5.9. muut.p Joe Höyt.kan. JH	28.8. 1p Out Sysmäjärvi MK
Larus sp.	31.10. 1p Joe Höyt.kan. JH	
Kalatiira	11.9. 1ad+2juv Joe Höyt.kan. MK	
Sepelkyyhky	3.10. 1p Joe Höyt.kan. PL	2.10. 15p Joe Noljaikka MK
Asio sp.	1.10. 1p Out Sysmäjärvi	
Käki	28.9. 1p Kon Pitkäranta MK	6.9. 1 Lie Lampela
Tervapääsky	14.9. 1 Joe Keskusta AH 1p Lip Lautasuo PL 1p Rää Oravilahti PL	12.9. 2p Pyh Mulo JP
Käenpiika	3.9. 1p Joe Noljaikka MK	26.8. 1 Lie Mäntyvaara MR

Kiuru	11.10. 1	Joe Mehtimäki AH	8.10. 1p	Out Sysmäjärvi
Tunturikiuru	14.10. 3m	Out Keskusta		
Haarapääsky	3.10. 1p	Pyh Mulo JP	28.9. 1	Lie Mäntyvaara MR
Räystäspääsky	16.9. 1p	Joe Linnunlahti PL	13.9. 2p	Joe Keskusta AH
Törmäpääsky	3.9. 3p	Out Sysmäjärvi	21.8. 15p	Vär Sääperi TE
Kuhankeitäjä	4.9. 2p	Pyh Mulo JP	28.8. 2p	Pyh Mansikka-aho JP
Mustavaris	29.10. 1p	Out Keskusta	6.10. 1p	Out Keskusta
Peukaloinen	2.10. 1p	Pyh Mulo JP	25.9. 1p	Pyh Mulo JP
Kulorastas	26.10. 1	E Joe Sulkulahti MA	24.10. 1	Lie Petroniemi EL
Räkättirastas	23.11. 1	Lie Rauhala EL	21.11. 1	Lie Mäntyvaara MR
Laulurastas	17.10. 1p	Out Sysmäjärvi	16.10. 1p	Pyh Niittyalahti JP
Punakylkir.	17.11. 1p	Joe Sulkul. MA	14.11. 1	Joe Hasanniemi MK
Mustarastas	20.11. 1p	Vär Uusikylä TE	18.11. 1p	Out Keskusta
Kivitasku	3.10. 1p	Out Vuonos	27.9. 2p	Out Vuonos
Pensastasku	16.9. 1	Lie Mäntyvaara MR	12.9. 1	Lie Lampela JHe
Leppälintu	19.9. 1♂	Joe Sulkulahti MA	28.9. 1p	Joe Sulkulahti MA
Sinirinta	25.9. 1p	Pyh Mulo JP	21.9. 1♂	Lie Mäntyvaara MR
Punarinta	5.11. 1p	Joe Sulkulahti MA	30.10. 1p	Joe Sulkulahti MA
Viitakerttunen	31.7. 1p	Toh Kaurila KV		
Ruokokerttunen	19.9. 1p	Out Sysmäjärvi	11.9. 1p	Pyh Mulo JP
Mustapääherttu	12.11. 1♂	Lie Vehkasuo PT	16.9. 2♂♂	Lie Mäntyvaara MR
Lehtokerttu	19.9. 3p	Joe Sulkulahti MA	14.9. 2p	Joe Sulkulahti MA
Pensaskerttu	10.9. 2p	Out Vuonos	9.9. 1p	Joe Hasanniemi PL
Hernekerttu	20.9. 1p	Joe Höyt.kan. MK	19.9. 2p	Pyh Mulo JP
Pajulintu	15.10. 1p	Joe Sulkulahti MA	10.10. 1p	Out Sysmäjärvi
			1p	Joe Sulkulahti MA
Tiltaltti	29.10. 1p	Joe Sulkulahti MA	5.10. 1p	Lie Mäntyvaara MR
Harmaasieppo	5-6.10. 1p	Joe Sulkul. MA	29.9. 1p	Joe Linnunlahti PL
Kirjosieppo	7.9. 1p	Joe Sulkulahti MA	21.8. ääntä	Lie Mähkø EL
Pikkusieppo	17.9. 1	Lie Mäntyvaara MR	29.8. 1	Lie Mäntyvaara
Rautiainen	5.10. 1p	Out Keskusta	4.10. 1p	Out Sysmäjärvi
Metsäkirvinen	26.9. 1p	Out Sysmäjärvi	25.9. 2	Joe Siilainen MK
Niittykirvinen	17.10. 1p	Out Sysmäjärvi	16.10. 1	Joe Höyt.kan. MK
			2p	Out Sysmäjärvi
Lapinkirvinen	18.9. 1p	Joe Höyt.kan. MK	16.9. 1p	Out Vuonos
Västäräkki	24.11. 1p	Joe Niinivaara KV	28.10. 1p	Pyh Hammaslahti JP
Keltavästär.	19.9. 1p	Out Vuonos	18.9. 1p	Out Vuonos
		1p	Out Sysmäjärvi	
Lapinharakka	20.11. 1p	Kon Iksenniitty KaK, MK	23.10. 2p	Pyh Mulo JP
		1p	Pyh Mansikka-aho JP	
Pikkulepink.	17.9. 1p	Pyh Reijola JP	14.9. 1p	Lip Harjula PL
Kottarainen	21.11. 11m	Out Sysmäjärvi	14.11. 10m	Joe Penttilä MK
Viherveippo	21.11. 5p	Out Sysmäjärvi	20.11. 4p	Out Sysmäjärvi
Vihervarpunen	23.10. 1p	Pyh Mulo JP	11.10. 3	Lie Mäntyvaara MR

Hemppo	11.10. 2	Lie Rauhala	9.10. 100p	Joe Hasanniemi PL
Urpainen	20.11. 40	SW Kon Pitkär. KaK		
Punavarpunen	29.8. 1m	Pyh Mulo JP	28.8. 1m	Out Sysmäjärvi
Peippo	8.11. 2p	Toh Nikunvaara TE	7.11. 1m	Out Sysmäjärvi
Järripeippo	19.11. 1p	Out Sysmäjärvi	13.11. 1p	Out Sysmäjärvi
Pohjansirkku	30.9. 2	Lie Mäntyvaara MR	22.9. 2p	Pyh Reijola JP
Peltosirkku	18.9. 1m	Out Sysmäjärvi	5.9. 1m	Out Sysmäjärvi
Pajusirkku	22.10. 1p	Out Sysmäjärvi	17.10. 1p	Pyh Mulo JP
			1p+1m	Out Sysmäjärvi
Lapinsirkku	14.10. ääni	Kon Kulho KaK	19.9. 1m	Pyh Mulo JP
Pulmunen	29.10. 2m	Out Sysmäjärvi	27.10. 1p	Lip Puromäki PL

SYKSYN 1976 ISOT LINNUT

Jouko Tiussa

Kyselykaavakkeen palauttivat seuraavat havainnoitsijat (sulkeissa havaintojen lukumäärä): Markku Alanen (4), Reijo Erola (1), Timo Eronen - Kari Varonen (4), Jukka Heikkinen (2), Juhani Hyttinen (2), Antti Hämäläinen (1), Arto Juvonen ym. (53), Matti Kapanen (17), Kari Koskela (3), Esko Lappi (1), Esa Lavikainen (10), Paavo Liimatta (5), Tapani Missonen (6), Jouni Pursiainen (14) ja Matti Riikonen (2). Ainoastaan Outokummun alueelta on tiivis, koko syksyn kattava havainnointisarja, kiitos Arto Juvo sen (avustajinaan J. Kinnunen ja M. Leivo). Muutamina päivinä, varsinkin syyskuussa on havainnointia suoritettu Pyhäselän Mulossa ja muutamain paikoin Joensuussa. Tulokset olivat laihahkoja. Hanhien muutto oli edellist syksykin vähäisempää, isompia kurkiparvia nähtiin vain muutamia ja joutenia puolet edellisvuotisesta. Omat hanhivaintoni Etelä-Karjalasta Rautjärveltä sopivat hyvin muuton yleiskuvaan.

HANHET

Ensimmäinen muuttoparvi, 26 metsähanhea nähtiin 12.9. Pyhäselän Mulossa. Muutamaa päivää myöhemmin, 16.9. nähtiin Joensuun Ukonnienessä yhteensä lähes 50 hanhea kolmessa parvessa. Parin 18.9. havaitun parven jälkeen seurasikin jo kylmän syksyn hanhimuuton huipentuma. 19.9. tehtiin yhteensä 24 hanhivaintoa kautta Outokummun - Joensuun - Pyhäselän tarkkailuvyöhykkeen. Yhteismäärä, noin 2240 hanhea on tosin vaatimaton esim. huipussyksyyn verrattuna. Yleensä parvet olivat pieniä, enintään 25 yks. suuruusluokkaa, pääosin lajiltaan määrittämättömiksi jääneitä. Suurimpia parvia nähtiin Outokummun Sysmäjärvellä (500 sepelhanhea ja 250+100+600 todennäköistä sepelhanhea), Joensuun Vehkaniemessä (n. 70 + n. 100 yks.) ja Höytiäisen kanavan suistossa (n. 50 + n. 110 "hanhea" ja n. 90 + n. 210 sepelhanhea). Outokummussa nähtiin pieniä parvia lähes päivittäin 26.9. saakka ja 2 parvea 25.9. Pyhäselän Mulossa (määritetyt sepelhanhia). Lokakuun havaintoja on perin vähän. Ainoa merkittävämpi muuttopäivä oli

10.10., jolloin nähtiin Enon Uimaharjussa n. 30 ja Kontiolahden Lehmonharjulla 17 ja n. 50 yks. hanhiparvet sekä Outokummun Sysmäjärvellä 75 sepelhanhea. (10.10. näin myös Etelä-Karjalassa Rautjärvellä n. 150 yks. metsähanhiparven kuten myös 19.9. 7 ja n. 15 yks. Anser-parvet.) Viimeinen hanhiparvi nähtiin 30.10. Tohmajärven Vepsässä.

KURKI

Kurjen muutto tapahtui edellisvuosien tyyliin parin kuukauden aikana havaintojen ääripäivien ollessa 5.8. ja 12.10. Valtaosa koskee muutaman kurjen ryhmiä, jotka vielä elokuun lopulla usein pysähtelevät sopiville paikoille. Vain neljä "kunnan" kurkiparvea on nähty: 14.9. Rääkkylän Oravilahdessa ainakin 72, 26.9. Höytiäisen kanavalla n. 65 korkealla S, 9.10. Tohmajärven Kaurilassa n. 50 yksilöä ja 23.9. 28 yks. Lieksan Mäntyvaarassa. 10-11 kurjen parvista on kaksi havaintoa ja loput 31 vain 1-4 kurjen ryhmistä eli kurkipareista ja -poikueista! Keskimääräisen parvikoon laskenta tuskin on mielekäs, koska tällaista "malliparvea" ei edes ole nähty. Jonkinlaisia havaintokeskittymiä osuu välille 26-28.8. (6 havaintoa) ja 17-19. 9. (7 havaintoa; vrt. hanhet!). Selitys voi löytyä havainnoinnin tehostumisesta viikonloppuisin.

JOUTSENET

Poikkeuksellisen varhain tulleet pakkaset taisivat sekoittaa joutsenten perinteistä muotonkuva. Havaintoja kertyi vähän ja lisäksi hyvin suppealta, vain neljän viikon jaksolta, 19.9. - 16.10. Yhteensä 16 havainnosta on 9 Outokummun Sysmäjärveltä, jossa ainoat varmat pikkujoutsenet (2) pysähtyivät 10.10. Suurimmassa parvessa nähtiin täällä 6.10. 13 aikuista joutsenta. Toinen yli 10 joutsenen parvihavainto tehtiin 10.10. Tohmajärven Timolassa (17 yks.).

Syksyn 1976 muutonaikaisten havaintojen yhdistelmä (yks./parvia) Pohjois-Karjalasta:

metsähanhi	97/14	hanhi sp.	670/26
kiljuhanhi	1/1	hanhet yhteensä	2760/59
Anser sp.	n. 145/9	kurki	n. 330/41
sepelhanhi	n. 895/5	joutsen	83/16
valkoposkihanhi	2/1	pikkujoutsen	2/1
Branta sp. (tod.sepelh.)	950/3	Cygnus sp.	6/1

Aikaisemmat vastaavat katsaukset vuosilta 1974-75 on julkaistu Siipiriikoissa 1/75 (erikseen poikkeuksellisen runsaasta hanhimuutosta) ja 1/76.

SYKSYN 1976 PEDOT

Paavo Liimatta

Tämä syksyn 1976 petoyhteenveto on vasta kolmas koko Pohjois-Karjalan aluetta käsittävä, mutta se osoittaa että nykyisillä lintumiesvoimilla syksyn aikana nähtyjen petojen määrä jää n. 500 yksilön tuntumaan. Tänä

syksynä nähtiinkaikkiaan 508 yksilöä 13 lajista, ja edellisyyksyinä -74 413 yks./12 lajia ja -75 567 yks./13 lajia. - Täytetyn petolomakkeen palauttivat seuraavat 10 lintumiestä (suluissa pääasiallisin havainnointikunta): Tuomo Eronen (Tohmajärvi), Arto Juvonen (Outokumpu), Matti Kapainen (Joensuu), Jukka Kinnunen (Out), Kari Koskela (Kontiolahti), Esa Lavikainen (Joe), Paavo Liimatta (Joe), Mauri Leivo (Out), Tapani Missonen (Joe) ja Jouni Pursiainen (Pyhäselkä). Lisäksi on saatu havaintoja seuraavilta henkilöiltä: Jukka Heikkinen (Lieksa), Antti Hämäläinen (Lie), Juhani Hyttinen (Joe), Lauri Karttunen (Liperi), Esko Lappi (Lie), Kimmo Koskela (Kontiolahti), Olli Puustinen (Joe), Harto ja Risto Päivinen (Joe), Matti Riikonen (Lie), Jouni Tarvainen (Pyh) ja Kari Varonen (Joe).

BUTEOT JA MEHILÄISHAUKKA

Buteoiden ja buzzardien määrä jäi selvästi kolmea edellisyyksyä pienemmäksi, yhteensä tavattiin vain 177 yks.

Hiirihaukan muutto rajoittui ajalle 6.8.-19.9. ollen vilkkaimmillaan elokuun lopun ja syyskuun alun välisenä aikana. 60% havainnoista tehtiin Outokummussa, ja esim. Joensuussa tavattiin vain 4 (!) hiirihaukkaa!

	- 20.8.	21- 31.8.	1- 10.9.	11- 20.9.	21- 30.9.	1- 10.10.	11- 20.10	21.10 --	YHT.
<u>HIIRIHAUKKA</u>									
Joensuu	-	1	2	1	-	-	-	-	4
Outokumpu	5	1	16	2	-	-	-	-	24
Pyhäselkä	-	6	-	-	-	-	-	-	6
Muu	3	3	-	-	-	-	-	-	6
Yhteensä	8	11	18	3	-	-	-	-	40
<u>PIEKANA</u>									
Joensuu	-	-	1	29	1	-	-	-	31
Outokumpu	-	1	1	8	2	-	-	-	12
Pyhäselkä	-	-	-	5	2	3	-	2	12
Muu	-	-	-	2	2	-	1	-	5
Yhteensä	-	1	2	44	7	3	1	2	60
<u>BUTEO SP.</u>									
Joensuu	-	2	-	3	-	-	-	-	5
Outokumpu	1	-	2	2	4	-	-	-	9
Pyhäselkä	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Muu	-	-	1	-	-	1	-	-	2
Yhteensä	1	2	3	6	4	2	-	-	18
<u>BUZZARD</u>									
Joensuu	-	2	-	8	-	-	-	-	10
Outokumpu	16	1	7	9	-	-	-	-	33
Pyhäselkä	2	-	-	1	-	-	-	-	3
Muu	-	3	-	-	-	-	-	-	3
Yhteensä	18	6	7	18	-	-	-	-	49

Piekanoista tehtiin ensimmäinen havainto 27.8. Outokummun Sysmäjärvellä (AJ), päämuutto sattui jaksolle 11-20.9., jolloin nähtiin 44 yksilöä kaikkiaan syksyn 60 määritetystä piekanasta. Viimeinen havainto on paikallisesta linnusta 3.11. Pyhäselän Mansikka-ahossa (JP). Määrittämättömiä hiirihaukkoja/piekanoita eli buteo sp:tä tavattiin kaikkiaan 18 yksilöä.

Mehiläishaukka on sekä syksyin että kevään kovin vähälukuinen muuttaja Pohjois-Karjalassa, nytkin nähtiin vain 10 yksilöä, jotka kaikki kannattaa luetella: Outokummun Sysmäjärvellä 12. ja 13.8. 1 S, 4.9. 3 S ja 12.9. 1 S sekä Vuonoksessa syksyn viimeinen 23.9. 1 S, muut havainnot 12.8. 1 ad paik. Kontiolahden Pitkärannassa ja 4.9. 2 S Joensuun Höyt. kanavalla. Buzzardeja (buteo/pernis) tavattiin 7.8.-19.9. välisenä aikana yhteensä 49 yksilöä.

ACCIPITERIT

Accipitereitä tavattiin melkein täsmälleen yhtä monta yksilöä kuin edellisenä syksynä eli 164 yks. Myös lajisuhde kanahaukan ja varpushaukan välillä säilyi entisellään.

Varpushaukkoja tavattiin muutolla 7.8.-24.10. välisenä aikana 103 yks. päämuutto tapahtui elokuun puolivälin ja lopun aikana sekä ajanjaksolla 11-20.9.

Kanahaukkoja (yht. 45 yks.) esiintyi varpushaukkaa tasaisemmin läpi muuttokauden ilman selvää muuton huippua ajanjaksolla 13.8.-3.10., ja ilmeisesti lintumiesten retkeilyaktiivisuudesta johtuen lajia tavattiin eniten elokuun 10 viimeisen päivän jaksolla.

Lajilleen määrittämättömiä accipiter sp:tä tavattiin yhteensä 16 yks.

	- 20.8.	21- 31.8.	1- 10.9.	11- 20.9.	21- 30.9.	1- 10.10.	11- 20.10.	21.10 --	YHT.
VARPUSHAUKKA									
Joensuu	1	2	3	13	4	2	1	-	26
Outokumpu	11	14	2	16	4	3	-	1	51
Pyhäselkä	5	2	2	3	3	1	-	-	16
Muu	5	2	-	-	-	2	-	1	10
Yhteensä	22	20	7	32	11	8	1	2	103
KANAHAUKKA									
Joensuu	-	3	2	5	4	3	-	-	17
Outokumpu	1	5	2	3	3	-	-	-	14
Pyhäselkä	2	2	1	1	-	1	-	-	7
Muu	1	1	2	1	1	-	1	-	7
Yhteensä	4	11	7	10	8	4	1	-	45
ACCIPITER SP.									
Joensuu	2	-	2	2	-	-	-	-	6
Outokumpu	3	2	-	2	2	-	-	-	9
Pyhäselkä	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muu	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Yhteensä	5	3	2	4	2	-	-	-	16

SUOHAUKAT

Ruskosuohaukka tavattiin vain kahdesti, 11.8. 1 paik. ja 21.8. 1 SW Outokummun Sysmäjärvellä.

Sinisuoehaukka oli edellissyksyjä selvästi runsaampi, sillä peräti 52 yksilöä (41♀-pukuista/11♂) nähtiin syksyn aikana. Ensimmäinen sinihaukka (♂) muutti 8.8. S Pyhäselän Kummussa (ELav), muuttoa tapahtui tasaisesti elokuun puolivälin ja syyskuun lopun välisenä aikana, ja viimeinen havain-

to tehtiin 13.10. paik. koiraasta Pyhäselän Mansikka-ahossa (JP).

Lisäksi tavattiin kaksi circus sp:tä.

	- 20.8.	21- 31.8.	1- 10.9.	11- 20.9.	21- 30.9.	1- 10.10.	11- 20.10.	21- 30.10.	YHT.
SINISUOHAUKKA									
Joensuu	1	-	2	5	4	-	-	-	12
Outokumpu	1	6	5	5	-	-	-	-	17
Pyhäselkä	3	-	1	2	3	1	1	-	11
Muu	4	3	1	4	-	-	-	-	12
Yhteensä	9	9	9	16	7	1	1	-	52

KALASÄÄSKI

Kalasääski oli totutusti vähälukuinen muuttaja, havaintoja tuli vain 8 yksilöstä: Outokummun Sysmäjärvellä 11.8. 2 S, 13.8. 1 S ja 5.9. 1 SW sekä Vuonoksessa 19.9. 1 S, Joensuussa Höytiäisen kanavalla 12. ja 15.9. 1 paikallinen sekä Tohmajärven Kaurilassa 29.8. 2 W.

PIENET FALCOT

Pikkufalcoja nähtiin suunnilleen yhtä paljon kuin vuotta aikaisemmin eli 110 yksilöä, mikä jakautui lajeittain nuolihaukka 18 yks., ampuhaukka 35 yks., tuulihaukka 39 yks. ja punajalkahaukka 1 yks. sekä 17 määrittämättöntä.

Nuolihaukan muutto tapahtui 11.8.-11.9. välisenä aikana, ja lisäksi tehtiin kaksi myöhäisempää havaintoa 26.9. 1 muuttava WSW Outokummun Sysmäjärvellä ja viimeinen niin myöhään kuin 7.11.!! paikallisena Tohmajärven Vepsässä. (TE).

Muuttavia ampuhaukkoja tavattiin 11.8.-10.10. välisenä aikana. Päämuuttovaihe sattui elokuun viimeisen viikon ja syyskuun 20. päivän välille.

	- 20.8.	21- 31.8.	1- 10.9.	11- 20.9.	21- 30.9.	1- 10.10.	11- 20.10.	21.10 --	YHT.
NUOLIHAIKKA									
Joensuu	-	1	1	-	-	-	-	-	2
Outokumpu	3	3	1	2	1	-	-	-	10
Pyhäselkä	-	2	1	-	-	-	-	-	3
Muu	1	1	-	-	-	-	-	1	3
Yhteensä	4	7	3	2	1	-	-	1	18
AMPUHAUKKA									
Joensuu	-	3	1	1	-	-	-	-	5
Outokumpu	3	5	5	6	2	1	1	-	23
Pyhäselkä	-	1	-	-	1	-	-	-	2
Muu	1	1	1	-	2	-	-	-	5
Yhteensä	4	10	7	7	5	1	1	-	35
TUULIHAIKKA									
Joensuu	-	2	-	1	-	-	-	-	3
Outokumpu	13	6	2	2	-	1	-	-	24
Pyhäselkä	-	2	-	1	-	1	-	2	6
Muu	-	1	3	2	-	-	-	-	6
Yhteensä	13	11	5	6	-	2	-	2	39

Valtaosa tuulihaukkahavainnoista tehtiin elokuun jälkimmäisen puoliskon aikana. Ensimmäinen havainto koski 9.8. yhtä SW:hen muuttavaa lintua Ou-

tokummun Sysmäjärvellä, ja viimeinen havainto 30.10. ♀-pukuista yksilöä paikallisena Pyhäselän Mullossa.

Punajalkahaukka (ad ♂) tavattiin 5.9. Outokummun keskustassa (ML).

KOTKAT

Maakotkasta vain yksi muuttohavainto: 10.10. 1 juv SE Joensuun Rantakylässä (MK, PL ja Hannu Järvinen).

Merikotkasta tehtiin kaksi havaintoa juv-linnusta: 18.8. 1 paik. Kontiolahden Pitkärannassa (MK, KiK) ja 20.8. 1 W Ilomantsin Kesonsuolla (KaK).

KIRJALLISUUTTA

KAPANEN, M. 1974: Vuoden 1973 petomuutto Joensuun seudulla. - Siipirikko 1/1974: 5-8.

LIIMATTA, P. 1975: Syksyn 1974 pedot. - Siipirikko 1/1975: 25-26.

VARONEN, K. 1976: Syksyn 1975 pedot. - Siipirikko 1/1976: 11-13.

KAHLAAJAMUUTTO OUTOKUMMUSSA SYKSYLLÄ 1976

Arto Juvonen & Mauri Leivo

Tietoja kahlaajien muutosta on julkaistu runsaasti, nimenomaan arktisista lajeista. Itä-Suomesta on jo kauan tunnettu Höytiäisen kanavan lietteet erinomaisena kahlaajapaikkana. Toinen tunnettu paikka on ollut Lieksan Kevätlahti. Vasta viime vuosina on tehty runsaasti havaintoja myös Outokummun Vuonoksesta ja Sysmäjärveltä. Syksyllä 1975 oli Sysmäjärven vedenpinta hyvin alhaalla ja siellä tavattiinkin hyvin suuria kahlaajamääriä (PURSIAINEN 1976). Niinpä seuraavana talvena heräsikin ajatus aktiivisen havainnoinnin järjestämiseen syksyllä 1976 sekä Sysmällä että Vuonoksella. Arktisten lajien osalta teksti perustuu molempien kirjoittajien havaintoihin ja muiden lajien osalta A. Juvosen.

Kahlaajapaikat

SYSMÄJÄRVI: Syksyllä 1976 käyttivät kahlaajat aina elokuun alkuun asti Kuusiniemen rantaa. Alue, jossa kahlaajia esiintyi, oli n. 500 metrin pituinen rantaviiva, jossa oli vain 3 kasvitonta aluetta, joiden yhteispituus oli n. 100 metriä. Elokuun alusta asti kahlaajat oleskelivat pääasiassa Lahdenjoeksi kutsutun "viemäriojan" suistossa, jossa avoimen lietteen pinta-ala oli vain n. 10 aaria ja käytössä olleen rantaviivan pituus n. 70 metriä. Tässä yhteydessä kannattaa esitellä myös syksyn 1975 erinomainen kahlaajapaikka. Se oli n. 300 m pitkä ja 10-50 m leveä rantakortteikon ja rantaruovikon väliin jäänyt alue, joka oli pääasiassa matalan veden peitossa (siis kaikkea muuta kuin normaali). Siitä huolimatta sieltä laskettiin parhaimmillaan (14.8.) n. 100 pikku- ja 40-60 kuovisirriä.

VUONOS: Vuonoksen tekoaltailla kahlaajapaikkana oli aina heinäkuun lopulle saakka yhden altaan suureunus. Varsinaiset lietteet tulivat käyttöön vasta elokuun alusta lähtien.

Havainnointi

Havainnointi aloitettiin 15.6. Sen jälkeen käytiin altailla lähes päivittäin 19.9. asti ja viimeisen kerran käytiin altailla 9.10. Sen sijaan Sysmällä oli syyskuun puolenvälin tienoilla pieni tauko ja viimeinen käyntipäivä (jolloin oli lintuja) oli 21.10.

Alla on esitetty käyntipäivien määrä kuukausittain.

	15-30.6.	1-31.7.	1-31.8.	1-30.9.	1-20.10.	yht.
Vuonos	9	26	28	22	3	88
Sysmäjärvi	11	24	29	14	14	92

Syysmuuttojen 1975 ja 1976 vertailu

Kevätmuutto 1976 venyi eräiden kahlaajien osalta selvästi normaalia myöhäisemmäksi. Niinpä vertailtaessa vuosien 1975 ja 1976 syysmuuttoja toisiinsa voi havaita vastaavan venymisen syksyllä. Yleisesti muutosta arktikalajien osalta voi todeta, että vanhat linnut olivat aikataulussa ja nuoret linnut jäljessä syksyn 1975 muuttoon verrattuna. Esimerkkilajina kuovisirri: Ensimmäinen havainto 1975 16.7., suurin päiväluku 14.8. (juv. lintuja) ja viimeinen havainto 17.9. Seuraavana syksynä ensimmäinen 18.7., ensimmäinen juv. vasta 21.8., suurin päiväluku 29.8. ja viimeinen 15.9. Tästä voi päätellä, että vanhojen lintujen muuttoon vaikuttaa vain vähäisessä määrin kevään myöhäisyys (tai varhaisuus), mutta kevätmuuton kehitys on suoraan verrattavissa nuorten muuton aikatauluun.

Toisena piirteenä oli nuorten lintujen vähyyt arktisten lajien osalta (lukuunottamatta tundrakurmitsaa ja isosirriä). Mahdollisesti kesä on ollut kylmä myös lintujen pesimäalueilla, joten nuorten vähyyt on ilmeisesti siten selitettävissä.

Katsaus lajeittain

Katsauksessa on esitetty muuton ajallinen kulku, suurimmat yksilömäärät, ja yhteisluvut (päiväsummat) erikseen altailla ja Sysmältä. Yhteislukuihin sisältyy varmasti useampaan kertaan laskettuja lintuja, etenkin töyhttöhyppän ja suokukon kohdalla, joiden vaihtuvuus on vähäistä. Lajeja, joiden yhteislukuihin sisältyy vain vähän useampaan kertaan laskettuja nopean vaihtuvuuden takia ovat tundrakurmitsa, kapustarinta, kuovisirri, isosirri, lapinsirri ja metsäviklo. Suluissa on esitetty vastaava päivämäärä muuton alun, päättymisen ja päämuuton osalta syksyltä 1975 Siipirikon mukaan (PURSIAINEN).

Töyhttöhyppä (Vvan) Muutto alkoi heti kesäkuun alulta, sillä jo 3.6. oleskeli Sysmällä 10. linnun parvi, kunnolla muutto pääsi käyntiin vasta 20.6. jälkeen. Päämuutto ad. linnuilla heinäkuun alulla esim. 9.7. n. 40 Sysmällä. Varsinainen päämuutto 10-31.8. (18.7.-7.8.), paras luku Sysmältä 14.8. 110 p ja Vuonokselta 29.8. 140 p. Viimeinen havainto 27.9. 35 SW Vuonoksessa, (10.10.). Yhteismäärä Sysmältä n. 800 ja Vuonoksesta n.900 yks.

Tylli (Chia) 9.7. oleskeli yksinäinen tylli Sysmällä, mutta 1. havainnoksi (syysmuutto) voi katsoa vasta 26.7. samalla paikalla näyttäytyneen linnun (heinä-elokuun vaihde). Päämuutto elokuun lopulla (14.8.-9.9. ja paras päiväluku 31.8. Sysmällä 31 p (16.8.). Viimeinen havainto 9.10. 2 p Vuonoksella (28.9.). Yhteensä havaittiin Sysmällä 154 ja Vuonoksella 273 yks.

Pikkutylli (Cdub) Jo 17.6. oleskeli Sysmällä pikkutylli, mutta havainnot runsastuivat vasta kesä-heinäkuun vaihteesta (5.7.). Päämuutto elokuun puolivälissä, esim. 9.8. 6 p Vuonoksella. Yhteensä havaittiin Vuonoksella 58 ja Sysmällä 26 yks. Viimeinen 1.9. Sysmällä.

Tundrakurmitsa (Psqu) Ensimmäinen, jo juv.pukuinen, muuttaja näyttäytyi 11.8. (24.8.) ja seuraavat vasta päämuuttojaksona 5-23.9. Paras päivä oli 18.9., jolloin n. 35 yks:n parvi matkasi Sysmältä Sätöksen peltoaukeille. 23.9. jälkeen laji havaittiin vain 10.10. (2.10.), jolloin 4 kiertelevää Sysmällä. Yhteismäärä syksyltä oli 68 yks., joista vain 2 ad.lintuja.

Kapustarinta (Papr) Syksyn ainoa ad.lintu nähtiin 30.7. (9.7.), jolloin 1m Sysmällä ja samalla paikalla 15.8. ensimmäinen juv.lintu. Päämuutto tapahtui samoihin aikoihin kuin tundrakurmitsan 14-19.9., jolloin havaittiin Vuonoksella 34 yks., joista 24 19.9. Viimeinen havaintopäivä Vuonoksesta 9.10. ja Sysmältä 15.10. (27.9.). Yhteismäärä Sysmältä oli 7 yks. ja Vuonokselta 42 yks.

Isokuovi (Narc) Ensimmäinen syysmuuton alkuun viittaava havainto tehtiin jo 28.5., jolloin Sätöksen peltoaukeilla oleskeli 28 yks:n parvi. Selvä naaraslintujen muuton huippu 27.6., jolloin muutti klo 18-19.30 14+7+1+1+2 yks. Viimeinen havaintopäivä 2.9. (17.9.), jolloin 2 yks. Vuonoksessa. Yhteisluvut: Vuonos 82 ja Sysmä 42 yks.

Pikkukuovi (Npha) Ensimmäinen muuttohavainto 27.6. (25.7.) ja viimeinen 4.8. (24.8.). Kaikki 15 yksilöä havaittiin yli muuttavina Vuonoksessa.

Taivaanvuohi (Cgal) Muutto alkoi 15.7., jolloin oli 5 p Sysmällä (5.7.) ja jo 22.7. samalla paikalla 30 p. Huippuluvut kuitenkin vasta 21.8., jolloin 50 p Vuonoksessa (7.9.). Viimeinen näyttäytyi Sätöslahdella 23.10. (19.10.). Yhteensä nähtiin muuttokaudella Sysmällä 330 ja Vuonoksella 480 yks.

Jänkäkurppa (Lymin) Jo 6-8.8. oleili Vuonoksella varhainen yksilö (26.8.), mutta seuraava nähtiin vasta 4.9. Viimeinen näyttäytyi 9.10. ja kokonaissumma syksyltä oli vain 7 yks.

Punakuiri (Llap) 4 havaintoa yhteensä 11 yksilöstä. 18.7. 7 p Sysmä, 19.7. 2 p Sysmä, 22.7. 1 p Sysmä ja 23.8. 1 juv. p/SW Vuonos.

Mustapyrstökuiri (Llim) 9.7. oleskeli ad.pukuinen Sysmällä, josta sen nähtiin suunnistavan etelään ja samana päivänä 1 p Vuonoksella.

Karikukko (Aint) 20-24.8. havaittiin Vuonoksella päivittäin nuori yksilö. Puvun värityksen perusteella 20.8. nähty lintu oli eri yksilö kuin 21-24.8.

Rantakurvi (Xcin) 10.7. oleskeli Vuonoksella koko päivän 1 yks.

Metsäviklo (Toch) 23.6.-18.8. havaittiin Vuonoksella 7 ja Sysmällä 24 yks.

(7.6.-4.8.). Huippupäivät Sysmällä 24.6. ja 9-10.7. jolloin 4 yks. p. Liro (Tgla) Jo 3.6. oli Sysmällä 2 p, valitettavasti ei paikalla käyty tämän jälkeen pitkiin aikoihin, joten ei voi sanoa joko tämä kuvasi muuton alkua, mutta 16.6. oli samalla paikalla 1 yks. (22.6.). Huippuluvut Vuonokselta 3.7. 35 p ja Sysmältä 22-28.7., jolloin 5 päivänä, joka päivä, vähintään n. 170 yks. (22-23.7.) ja parhaana päivänä 26.7. n. 200 yks. Viimeiset havainnot 29.8. 2 p Sysmällä ja 1 p Vuonoksella (31.8.). Suokukon ohella runsaslukuisin kahlaaja, Vuonoksella yht. n. 800 ja Sysmällä yht. n. 2700 yks.

Rantasipi (Thyp) Muutto alkoi rantasipin kohdalta heinäkuun alussa, ensimmäiset 3 yks. Vuonoksella (9.7.). Päämuutto heinä-elokuun vaihteessa, jolloin parhaat päivät Vuonoksessa 26.7. 30, 2.8. 49 yks., joista 32 yks. yhdessä parvessa (!) ja 3.8. 34 yks. Viimeiset 3 yks. 8.9. Vuonoksessa. Syksyn mittaan havaittiin Vuonoksella peräti 430 yks. ja Sysmällä vain vaivaiset 14 yks.

Punajalkaviklo (Ttot) Myös punajalkaviklo oli useimpien arktisten lajien tavoin odotettua harvinaisempi, sillä syksyn mittaan nähtiin 21.6. (28.6.) - 26.7. vain 6 yks., huippuna 3.7., jolloin 2 yks. Vuonoksessa ja 2 yks. Sysmällä. (Syksyn 1975 huippupäivänä (13.7.) laskettiin 14 yks. Sysmäjoen suulta, jossa tänä syksynä ei käyty).

Mustaviklo (Tery) Yllättävän yleinen, muutossa selvästi 3 eri vaihetta, ensimmäinen 16.6. lähtien (12.6.) ja huipentuma 27.6., jolloin 20 p Sysmällä, toinen alkoi heinäkuun 10. päivän tienoilla ja huipentui 18.7., jolloin 40 p Sysmällä, nuorten muutto huipentui 10.8. 40 p Sysmällä. Viimeinen näyttäytyi 27.8. Vuonoksessa. Yhteensä Sysmällä n. 400 ja Vuonoksella 18 yks.

Valkoviklo (Tneb) Muutto alkoi jo kesäkuun alussa-puolellavälissä, sillä jo 3.6. 4 ja 16.6. 9 p Sysmällä (5.6.). Huippupäivät Sysmällä 9.7. 30, 18.7. 47 ja 22.7. sekä 26.7. 30 yks. (13. ja 27.7.). Viimeinen Vuonoksella 29.8. Muuttokaudella Sysmällä yht. n. 540 ja Vuonoksella yht.n. 90 yks.

Pikkusirri (Cmin) Pikkusirri osoittautui odotusten mukaisesti arktisista kahlaajista runsaslukuisimmaksi. Ensimmäiset 3 yks. jo 27.6. Vuonoksessa (7.7.), huippu 23-31.8. (14-19.8.). Parhaat luvut Vuonoksesta 23.8. 45 ja 25.8. 50 p ja Sysmältä 28., 29. ja 31.8. 40 p. Muutto jatkui vilkkaana pitkälle syyskuun puolelle ja vielä 16-19.9. nähtiin yht. 34 yks. Viimeinen Vuonoksella 25.9. (20.9.). Yhteismäärä Sysmältä 478 yks. ja Vuonokselta 523 yks.

Lapinsirri (Ctem) Ensimmäinen näyttäytyi Vuonoksella 27.6. ja sen jälkeen lintuja nähtiin tasaisesti aina 29.8. asti, jolloin viimeiset 3 Vuonoksessa (30.6.-27.8. ja 23.9.), huippu 7-21.8. (14-19.8.). Yhteisluku Sysmältä 134 ja Vuonoksesta 138 yks.

Isosirri (Ccan) Yllättävän yleinen. Ensimmäinen ad näyttäytyi 21.7. ja viimeiset 2 ad 18.8. Sysmällä. Ensimmäinen juv 14.8. Sysmällä ja 21.8. oli Vuonoksen lietteillä n. 10 yks:n parvi. Viimeinen havaintopäivä 5.9.

4-5.9. onnistuttiin sieppaamaan suokukkojen muuttovirrasta Aittoharjun muutontarkkailupaikan ohitse yht. 5 yksilöä. Yhteensä Sysmällä havaittiin 8 ad ja 13 juv-lintua, sekä Vuonoksella 1 ad + 18 juv.

Kuovisirri (Cfer) Muutto alkoi totuttuun tapaan heinäkuun puolella välissä. 18.7. oleili ensimmäinen ad Sysmällä (16.7.) ja kuukautta myöhemmin näyttäytyi viimeinen kesäpukuinen lintu ja 21.8. nähtiin ensimmäinen juv. Päämuuttohavainto: 15 yks:n parvi Vuonoksella 27.8. Viimeinen havainto 15.9. 2 p Sysmällä (17.9.). Yhteensä havaittiin 20 ad- ja 25 juv-lintua.

Suosirri (Calp) Ensimmäinen syyshavainto 23-24.6., jolloin viivähti Vuonoksella schinzii-rotuinen yksilö. Ad-lintujen päämuutto heinäkuun loppulla. Huippulukuina 19.7. 30 ja 26.7. 39 p Sysmällä. Mitään huippua ei havaittu, vaan muutto jatkui lokakuun alkuun tasaisena ja suurimmat yksilömäärät olivat 20 luokkaa ja vielä 10.10. oli Sysmällä 20 yks. Viimeinen näyttäytyi 21.10. (10.10.) Lahdenjoen suun sulassa, koko muun järven ollessa umpijäässä. Yhteisluvut Sysmältä 403 ja Vuonokselta 273 yks. Pulmussirri (Calb) 21.8.-16.9. havaittiin yht. 3 yks. Sysmällä ja Vuonoksella 6 yks.

Jänkäsirriäinen (Lfal) Syksyn 11 yks. mahtuvat aikaväliin 12-22.8. (30.6.-19.8.).

Suokukko (Ppug) Runsaslukuisin kahlaaja. Muutto alkoi kesäkuun puolella välissä (28.6.). Huippu elokuussa, suurin yksilömäärä 18.8. 140 p (27.8.) Sysmällä, mutta muutto jatkui tasaisen voimakkaana läpi syyskuun ja viimeinen havainto 10.10. (4.10.). Pitkin syksyä havaittiin Sysmäjärveltä n. 1 km itään olevalta Aittoharjun muutontarkkailupaikalta voimakastakin muuttoa tasaisesti elo-syyskuussa ilman erikoista huippua. Paras päivä 25.9. klo 6.00-8.00 yht. 95 SW. Yhteisluvut Sysmältä n. 3000 ja Vuonokselta yht. 560 yksilöä.

Vesipääsky (Plob) Paras muutto osui heti muuton alkuun 7-9.7. yht. 12 ad ja toinen huippu 31.7.-3.8. 10 yks. Viimeinen 22.8. Vuonoksessa (ensimmäinen 1.7. ja viimeinen 16.8.).

SYKSYN 1976 VAELLUSLINNUT

Matti Kapanen

Syksylle 1976 oli tyypillistä monien vaeltajien runsas esiintyminen. Päävaeltaja oli epäilemättä pähkinänakkeli, joita havaittiin maassamme runsaammin kuin koskaan aikaisemmin. Paljon havaintoja lajista kertyi myös Pohjois-Karjalasta. Nakkalien esiintymisestä tulee myöhemmin erillinen selvitys tässä lehdessä. Syksyn muita vaeltajia olivat mm. hiiripöllö, tikat ja eräät tiaiset. Käpytikat lähtivät liikkeelle jo alkusyksystä, myöhemmin tehtiin normaalia runsaammin havaintoja pikku- ja pohjantikasta.

Hömötiäisellä oli ilmeisesti voimakkain koskaan alueella todettu vaellus. Muualla sisämaassa on aikaisemmin todettu hyvinkin suuria hömövaelluksia (esim. FORSS 1976). Sen sijaan ulkosaariston lintuasemille lajin joukkovierailut eivät juuri ulotu, mutta rannikon tuntumassa vaellus saattaa näkyä jo hyvin selvänä (esim. HILDÉN 1976). Hömötiäisten kanssa samoihin aikoihin liikehtivät pienemmässä määrin myös kuusitiaiset.

Pyrstötiäisiä oli myös melkoisesti liikkeellä varsinkin loka-marraskuussa. Edellinen suurvaellus maassamme sattui syksyllä 1973 (HELLE ym. 1976) ja ilmiö oli havaittavissa lähes koko Pohjois-Euroopassa (HILDÉN 1977). Tämän syksyinen esiintyminen Pohjois-Karjalassa oli ilmeisesti yhtä runsasta ellei peräti runsaampaa kuin syksyllä 1973.

Syksyn runsaimpia lajeja oli epäilemättä urpiainen, joita näkyi pitkin syksyä jopa satapäisinä parvina. Esiintyminen oli yleensä hyvin alueellista; paikoin runsaasti "kiehuvia" parvia, paikoin laajoja alueellisia tyhjiöitä.

Syksyn vaelluslintujen esiintymisestä saatiin varsin hyvä kokonaiskuva. Tämä johtuu siitä, että lintuja seurattiin aktiivisesti ja vaelluslintukaavakkeita palautettiin ilahduttavasti 15. Erityisen tarkkaan vaeltajia oli tarkkailtu mm. Joe Höyt. kanavalla ja Sulkulahdessa, Pyh Mulon ja Mansikka-ahon alueilla ja Outokummussa. Kaavakkeen palauttivat: Markku Alanen, Tuomo Eronen ym., Reijo Erola, Juhani Hyttinen, Arto Juvonen, Matti Kapanen, Lauri Karttunen, Esko Lappi ym., Esa Lavikainen, Mauri Leivo, Paavo Liimatta, Juha Miettinen, Tapani Missonen, Jouni Pursiainen ja Jorma Voutilainen.

Hiiripöllö (Sulu) Lajista kertyi syksyn kuluessa parikymmentä eri havaintoa ainakin 24 yksilöstä. Ensimmäiset ilmestyivät lokakuun alkupäivinä; esim. 3.10. Out Rikkarannassa, 4.10. Pyh Mansikka-ahossa ja 7.10. Toh Vepsässä yksinäinen lintu. 9.10. Pol Huutokoskella 1 yks. Eniten havaintoja tuli lokakuun loppupuolelta. 31.10. tavattiin Joe-Kon Iiksenniityn reitillä 3 yksilöä. Samana päivänä nähtiin yksinäinen lintu myös Pyh Imosenahossa ja Mansikka-ahossa. Marraskuussa tehtiin 4 ja joulukuussa 2 havaintoa eri yksilöistä. Osa linnuista viipyi vuodenvaihteen yli ja vielä tammikuussa hiiripöllöjä havaittiin kolmessa eri paikassa.

Varpuspöllö (Gpas) Myös varpuspöllöillä oli havaittavissa selvää liikehtimistä loka-marraskuussa, jolloin niitä nähtiin kymmenkunta kertaa ainakin 8 eri yksilöä. Ensimmäiset havaittiin 1.10. Out Rikkarannassa ja 3.10. Joe Noljaakassa. Lisäksi löytyi pari varpuspöllön ruokavarastoa. 22.10. oli Lie Petroniemessä eräässä pikkupöntössä 2 metsämyyrää ja 31.10. samassa paikassa neljässä pöntössä yht. 62 metsämyyrää ja 2 päästäistä. 15.12. Joe Sulkulahdessa oli kahdessa pöntössä yht. 20 pikkunisäkästä. Helmiöllö (Afun) Lajia tapaa alueella pesimäkauden ulkopuolella hyvin harvoin. Nyt ilmoitettiin sentään 4 havaintoa: 16.8. ja 18.10. Joe Sulkulahdessa rengastettiin 1, 3.10. Out Rikkar. ja Pyh Reijolassa 1.

Käpytikka (Dmaj) Käpytikka oli syksyn ensimmäisiä vaeltajia, joka suoritti voimakkaimman liikehdintänsä jo elokuun alkupuolella. Tästä kai johtuu, että vaellus jäi monelta havainnoitsijalta huomaamatta. Selvästi antoisin vaelluksen seuraamispaikka oli Pyh Mulonniemi, jossa ensimmäiset kaksi vaeltajaa nähtiin 7.8. ja seuraavana aamuna jo yhteensä 10. 9.8. tapahtui voimakas repeäminen. Aamulla klo 06.00-08.30 havaintopaikan ohitti yht. 218 tikkaa! Mainittakoon, että klo 05.15-05.55 ei nähty vielä yhtään lintua. Muita hyviä aamuja olivat 10.8. 127, 12.8. 101 ja 13.8. 163 tikkaa. Yhteensä Mulossa havaittiin 7-14.8. hieman yli 700 yksilöä, joiden pääasiallisin vaellussuunta oli NE-ENE. Tämän jälkeen vaellus selvästi laimeni. Niinpä 17.8.-12.9. seitsemänä aamuna laskettiin enää 14 yksilöä. Myös Joe Höyt. kanavan suistossa käpytikkojen liikehdintä näkyi, joskin selvästi heikompana. Parhaana aamuna 13.8. laskettiin yhteensä 22 tikkaa matkalla NW. Sama suunta oli myös 19.8. Kon Pitkärannassa nähdyllä kahdella yksilöllä. Out Sysmäjärvellä havaittiin 13.8.-19.9. kuutena päivänä yht. 19 yksilöä matkalla W-NW ja 17.8. Out Matovaarassa 10 tikkaa SW-NW.

Pikkutikka (Dmin) Pikkutikkahavaintoja kertyi ehkä enemmän kuin koskaan aikaisempina syksyinä. 26.7.-6.12. ilmoitettiin kaikkiaan 27 yks. Esiintymisen huippu oli syyskuussa (12 yks.) ja lokakuussa (7 yks.). Muina kuu-kausina määrät olivat vain 1-3 yks. Eniten havaintoja tuli Joensuusta, Pyhäselästä ja Outokummusta (jokaisesta 7 yks.) eli juuri niiltä alueilta, joilla retkeilykin oli koko syksyn varsin tehokasta.

Pohjantikka (Ptri) Myös pohjantikasta tehtiin tavallista runsaammin havaintoja (yht. 14 yks.), jotka keskittyivät syyskuun loppupuolelle ja lokakuun alkupäiviin. Monet linnuista olivat selvästi vaeltavia. Esim. 20.9. Joe Höyt. kanavan suistossa 3 paikallista, jotka lähtivät NW, samoin 25.9. 1 NW. Out Sysmäjärvellä nähtiin 4.9. 1 NW ja 2.10. 2 NW lentävää pohjantikkaa.

Palokärki (Dmar) Mitään normaalia voimakkaampaa vaellusta ei havaittavissa. 14.8.-26.9. ilmoitettiin yht. 8 yksilöä.

Korppi (Ccorax) Korppien liikehdinnästä tuli vain muutamia havaintoja; esim. 1.10. Joe Höyt. kanavalla 12+6 W. Suurimpia paikallisia parvia olivat mm. Lie Riihivaaran kaatopaikalla enimmillään n. 30, Joe Iikseniityllä 17.2. n. 30 ja Out Rikkarannassa 25 paikallista.

Närhi (Ggla) Närhet olivat jälleen liikekannalla. Syys-lokakuussa havaittiin monin paikoin pieniä parvia tai yksinäisiä vaeltajia. Vielä syyskuun alkupuolella lintuja näkyi verraten niukasti, mutta kuun lopulla liikehdintä vilkastui. Joe Sulkulahdessa 14-30.9. viitenä päivänä 1-2 yks. pääasiassa puita pitkin äänekkäästi S. 17.9. Joe Iikseniityllä matkasi 4 SW ja 21.9. Joe Ukoniemessä 5+1 NE. 25.9. laskettiin Pyh Mulossa yht. 21 NE-E (klo 07.50-11.20) ja 30.9. Out Matovaarassa 5 NW. Vaellus jatkui heikentyen lokakuun alussa; esim. 2.10. Pyh Mulossa yht. 16 NE (06.10-10.00) ja Out keskustassa 4:n parvi NW. Joe Sulkulahdesta mielenkiintoinen ha-

vainto: 13.11. illalla klo 19.00 pimeässä ja sumussa vilkasta ääntelyä.

Talitiainen (Pmaj) Muutamissa paikoissa vähäistä vaellukseen viittaavaa. Joe Sulkulahdessa syyskuun lopusta lokakuun loppuun lähes päivittäin 5-15 yks:n parvia W-NW. Pyh Mulossa 25.9. aamulla nähtiin yht. 28 ENE-NE suuntiin etenevää tiaista.

Sinitiaainen (Pcae) Samoihin aikoihin talitiaisten kanssa liikkui myös pieniä määriä sinitiaisia. Esim. 26.9. Pyh Mulossa 5 yks. puita pitkin NE.

Kuusitiaainen (Pate) Kuusitiaisilla oli selvä vaellus. Ensimmäinen parvi (15 SE) todettiin jo 4.8. Toh Nikuvaarassa. Elokuussa havaittiin muitakin pikkuparvia, mutta selvä voimistuminen tapahtui heti syyskuun alussa. 1.9. kieppui Joe Höyt. kanavan reunametsässä 25 ja 2.9. laskettiin eri puolilla yhteensä 90 yksilöä, esim. Uimaharjussa 20+10 W ja Höyt. kanavalla 30 W. 4.9. vaelsi Out Sysmäjärvellä yht. 35 W, Höyt. kanavalla 30 W ja Joe Honkaniemessä 20 paikallista. 5.9. oli vaelluksen selvä huippu. Höyt. kanavan suistossa laskettiin yht. 300, jotka etenivät pääasiassa W. Kanavalla kuusitiaisit kohosivat korkealle ilmaan reunapensaikon loputtua ja hävisivät saman tien (vrt. hömötiainen). Suurimmissa parvissa oli 30-50 yks. Lisäksi esiintyi joitakin hömöjen ja kuusitiaisten sekaparvia. 6.9. vaellus jatkui edelleen vilkkaana. Niinpä Höyt. kanavalla laskettiin aamulla vajaassa tunnissa 170 yks., joista suurimmassa parvessa n. 100 lintua. Vielä 12.9. nähtiin Pyh Mulossa yht. 90 ja Höyt. kanavalla 120 kuusitiaista. Syyskuun lopussa ja lokakuun alussa liikkui enää muutamia pikkuryhmiä, jotka nekin hävisivät talven kynnyksellä.

Lapintiaainen (Pcin) Syys-lokakuussa selvää vaellusta (ks. rariteetit).

Hömötiainen (Pmon) Syksyn huomattavimpia vaeltajia olivat hömötiaiset. Jo loppukesällä näkyi pieniä liikehtiviä parvia, esim. 23.7. Out Matovaarassa 10 yks. puita pitkin S. Elokuussa liikehdintä vilkastui. Out Sysmäjärvellä matkasi 11.8. 5+10 ja 13.8. yht. 25 tiaista S. 14.8. laskettiin Out Kuusjärvellä jo yht. 40 hömöä matkalla S. Samoin Joe Sulkulahdessa voitiin elokuun lopussa todeta pikkuparvien liikehdintää S-SE. Syyskuun alkupäivinä vaellus huipentui. 4.9. todettiin Höyt. kanavan suistossa yht. 135, joista suurimmassa parvessa n. 60 hömöä. Out Sysmäjärvellä laskettiin samana päivänä yht. 50 yks. Syksyn huippupäivä oli ilmeisesti 5.9. Tuolloin Höyt. kanavan suistossa nähtiin muutamassa tunnissa (08.50-12.20) yht. n. 345 yks./16 parvea. Parvien pääasiallinen etenemissuunta oli W, joidenkin NW. Hömöt etenivät suiston reunapensaikkaa pitkin, jonka päätyttyä kohosivat usein korkealle lähtien ylittämään kanavaa ja sen takana sijaitsevaa Pyhäselän pohjoisinta lahtea. Suurin osa parvista "putosi" kuitenkin takaisin ruoikkoon, josta palailivat jälleen takaisin ja lähtivät Pyhäselän rantaviivaa seuraten S-SE (vrt. kuusitiaainen). Samana päivänä havaittiin Out Sysmäjärvellä 20+50 W ja Pyh Mulossa yht. 44 puita pitkin SW. Vielä seuraavanakin päivänä vaellus lienee ollut vilkasta, sillä mm. Höyt. kanavalla laskettiin vajaassa tun-

nissa 85/5 ja lisäksi n. 80 Parus sp:tä. Sulkulahdessa havaittiin 50/10 etenevän pensaikkoa pitkin S.

Koko syyskuun vaellus jatkui joskin selvästi heikentyen. Höyt. kanavan suistossa nähtiin vaeltavia hömötiaisia seuraavasti: 11.9. 56/4 W-NW, 18. ja 20.9. molempina 125/5-6 W, 28.9. yht. 65 ja vielä 2.10. 23/3 W. Pyh Mulossa laskettiin 19.9. yht. 100.

Pyrstötiainen (Acau) PyrstötiAISilla oli myös varsin voimakas vaellus. Pientä liikehdintää näkyi jo elokuun alkupuolella. Esim. 7.8. nähtiin Out Sysmäjärvellä 20 yks:n parvi NW. Syyskuussa tapahtui vilkastumista. 10.9. havaittiin Out Kalattomalla 20+25 S ja 29.9. Joe Hasanniemessä 25 E. Selvästi voimakkainta vaellus oli kuitenkin lokakuussa, siis kuukautta myöhemmin kuin hömö- ja kuusitiAISella. 2.10. ohitti Joe Iiksenniityllä havainnointipaikan 54/4 suuntana W ja Pyh Mulossa lensi 24 yks:n parvi korkealla SW. 3.10. laskettiin Joe Vehkalahdessa 117/5 pyrstötiAista matkalla W. Koko lokakuun vaellus jatkui vilkkaana. 10.10. nähtiin kaikkiaan alueella 139/13, joista eniten Höyt. kanavan suistossa 74/5. Myös Rää kk:ssä ja Out Sysmäjärvellä havaittiin tuolloin pari vaellusparvea. Vielä marraskuussa tuli melkoisesti havaintoja. Esim. 7.11. nähtiin yht. 54/6 ja 14.11. 36/3. Joulukuussa näkyi niinikään muutamia yleensä alle 10 yksilön ryhmiä.

elokuu syyskuu lokakuu marraskuu joulukuu yhteensä
30/4 100/8 558/51 222/24 56/8 966/95

Taulukko 1. PyrstötiAisen yksilömäärät/parvet kuukausittain syyskaudella 1976 Pohjois-Karjalassa.

Puukiipijä (Cfam) Lajin vaellusta on sisämaassa usein vaikea huomata. Havaintoja ilmoitettiin pitkin syksyä yleensä paikallisista linnuista. 26.9. todettiin kuitenkin Out Sysmäjärvellä selvää vaellusliikehdintää, sillä klo 07.00-14.00 ohitti paikan kaikkiaan 14 yksilöä, jotka etenivät S. Hippiäinen (Rreg) Syys-lokakuussa havaittiin pientä liikehdintää sekä Pyh Mulossa että Joe Sulkulahdessa. Esim. 12.9. Mulossa 5 yks. matalalla SW.

Tilhi (Bgar) Ensimmäiset tilhet huomattiin jo 28.8. Joe Sulkulahdessa. Samassa paikassa nähtiin 6.9. 2 ja 19.9. 10/3 N-NW. Syyskuun loppupuolella näkyi monin paikoin pikkuparvia. Selvässä vaelluslennossa olivat mm. Höyt. kanavan suistossa nähdyt parvet; esim. 28.9. 15 W ja 29.9. 11 W. Vaikka tilhiä liikkui koko syksyn aina vuodenvaihteen tienoille saakka, määrät olivat yleensä pieniä. Kunnan tilhitalvea ei tullut, koska räkätit ja kottaraiset tyhjensivät runsaan pihlajanmarjasadon jo syys-lokakuun aikana. Suurimpia parvia olivat 9.10. Joe Niinivaaralla 150 ja 11. 10. Out keskustassa 100 paikallista ja saman verran muuttavia. Vielä marras-joulukuulle jäi muutamia parvia. 20.11. kierteli Joe keskustassa 150 ja 26.11. Out Matovaarassa 50 lintua. Aivan vuoden loppupäiviin saakka havaittiin Joe Asevelikylän ja Karsikon seudulla n. 60 yks:n parvi.

Vihervarpunen (Cspi) Pikkuparvia ilmestyi maisemiin jo elokuussa. Esim. 10.8. huomattiin Joe Sulkulahdessa yli 20 yks:n lentävän NE ja 25.8. n. 15 W. Syyskuun alussa määrät kasvoivat ja huippu saavutettiin kuun puolivälin jälkeen ja jo lokakuun alussa parvet jälleen hupenivat nopeasti. 15.9. laskettiin Out Sysmäjärvellä yht. 100 S-W ja 18.9. yht. 200. 18.9. kierteli Höyt. kanavan suiston lepissä 90 lintua ja Sihtalassa 50. Seuraavana päivänä muutti Pyh Mulossa yht. 160 SW. Joe Sulkulahdessa olivat syyskuun lopun parhaat päiväsummat 22.9. 110/3 E, 23.9. 500/7 N-E, 27.9. 500/10 W ja 28.9. 300/4 W. Out Matovaarassa nähtiin 30.9. yht. 200 pääasiassa S ja 3.10. Höyt. kanavalla 100 yks:n parvi W mukana muutamia urpiaisia.

Urpiaainen (Cfla) Urpiaisia oli liikkeellä runsaasti, joskin esiintyminen näytti olevan hyvin paikallista. Eräillä alueilla lintuja havaittiin runsaasti toisaalla ne puuttuivat kokonaan.

Elokuun lopussa tapahtui lähes päivittäin pientä muuttoa Joe Sulkulahdessa, esim. 27.8. aamulla yht. 80/3 W-N. Edellisenä päivänä nähtiin Pyh Mansikka-ahossa kuitenkin n. 500 paikallista. Koko syyskuun olivat kymmen- jopa satapäiset urpiaisparvet Pyh Mulossa päivittäisiä vieraita ja 19.9. laskettiin alueella n. 500 yksilöä. Tilanne oli hyvin samanlainen myös Joe Sulkulahdessa, jossa muutti 22.9. 600/8 NW, 23.9. 500/5 N-E, 24.9. 300/5 N-E ja 26.9. 200/5 NW. Vielä lokakuussa nähtiin alueella usein kymmenpäisten urpiaisparvien etenevän enimmäkseen N-NW. 10.10. oli Rää kk:ssä 130 ja 23.10. Pyh Mulossa 150 paikallista. 22.10. hääri Out Matovaarassa 140 yks:n parvi. Myös Höyt. kanavan suistossa urpiaisten liikehdintä oli lokakuussa varsin vilkasta, esim. 3.10. 80 W, 10.10. 69 W ja 110 paikallista ja 23.10. 115 paikallista. Marraskuussa esiintyminen jatkui edelleen verraten runsaana. Parhaita päiviä olivat mm. Sulkulahdessa 10.11. 180/4 pääasiassa S, 13.11. 120/3 E-SE ja 18.11. 150/5 osa E, osa N-NW. Pyh Mansikka-ahossa laskettiin 21.11. 150 ja Out Matovaarassa samana päivänä 100 paikallista. Suuria määriä todettiin myös maakunnan kaakkoisosissa. 6.11. Toh Vepsässä yli 100 ja Toh Nikuvaarassa 300. 20.11. oli Vär Sääperissä 150 yksilöä.

Ilmeisesti hyvä ravintotilanne houkutteli urpiaisia jäämään myös talveksi. Tästä olivat osoituksena muutamat talviaikaan havaitut suuret parvet kuten esim. 18.12. Toh Kemiessä 200 paikallista.

Punatulkku (Ppyr) Muutamia vaeltavia parvia huomattiin. Höyt. kanavan suistossa lensi 28.9. 2 W ja 23.10. 4+15 hyvin korkealla äännellen E. Joe Sulkulahdessa todettiin elo-syyskuussa muutamia paikallisia ja lokakuun puolivälistä lähtien päivittäin 5-15 yksilöä. 22.10. havaittiin kuitenkin 10 paikallista ja 20 W.

Taviokuurna (Penu) Ensimmäiset saapuivat heti lokakuun puolivälin jälkeen. 16.10. muutti Out Matovaarassa 1 E ja seuraavana päivänä nähtiin Pyh Mulossa 2 paikallista. Yhteensä lokakuussa näkyi taviokuurnia 24 yks.,

joista suurin osa yksitellen. 23.10. muutti Höyt. kanavan suistossa 8 korkealla äännellen SW ja 31.10. Out Rikkarannassa oli 8 yks:n paikallinen parvi.

Marraskuussa havaittujen summaksi tuli 77 yksilöä. Paras päivä oli 14.11., jolloin Out Matovaarassa laskettiin kaikkiaan 37/4 S. 10-26.11. nähtiin Joe Sulkulahdessa yhdeksänä päivänä yht. 30 lintua, mm 20.11. 6 N + 5 SE + 5 paikallista. Vielä joulukuussa tehtiin muutamia havaintoja, esim. 11.12. Joe Sulkulahdessa 8 W ja 24.12. Joe Sihtalassa 5 ruok. lehtikuu-

sissa. Käpylinnut (Loxia sp.) Vaikka havaintoja tehtiin verraten tasaisesti kesäkuusta lokakuuhun, määrät olivat jatkuvasti pieniä. Mitään selvää vaellusta ei siis esiintynyt. Kesäkuussa nähtiin Rääkkylässä pikkukäpylintupoikue ja lisäksi 54/3 Loxia sp:tä. Heinäkuussa todettiin vastaavasti Joe Rantakylässä isokäpylintupoikue ja määrittämättömiä kaikkiaan 28. Joe Repokalliolla kierteli 8.8. 16 yks:n pikkukäpylintuparvi. Loxia sp:iä havaittiin elokuussa 18/4, syyskuussa 20/5 ja lokakuussa 10/3.

KIRJALLISUUTTA

FORSS, J. 1976: Muutonhavainnointi Pulkkilanharjulla syksyllä 1975.

- Päijät-Hämeen linnut 7: 10-16.

HELLE, E., P. HELLE & O. HILDEN 1976: Pyrstötiaisen Aegithalos caudatus suurvaellus 1973. - Lintumies 11: 1-12.

HILDEN, O. 1976: Vaelluslintujen esiintyminen lintuasemilla 1975.

- Lintumies 11: 33-40.

HILDEN, O. 1977: Mass irruption of Long-tailed Tits Aegithalos caudatus in Northern Europe 1973. Selostus: Pyrstötiaisen suurvaellus 1973 Pohjois-Euroopassa. - Ornis Fennica 54: 47-65.

ATLASMUISTIO VUODELLE 1977

Kuluvan vuoden atlaskausi on mitä parhaimmassa menossa: käpylintupoikueet lentävät jo ja pöllöjenpesissä on vikiseviä poikasia odottelemassa atlashavainnoitsijaa ja rengastajaa.

Seurasavassa muutamia ohjeita kesän laskentoihin.

1. Tietojen palautuslomakkeet ovat hiukan muuttuneet takasivultaan.
2. Jos olet entinen atlaslaskija, etusivun ylälaidassa olevaan kohtaan nimi ja osoite ei tarvitse kirjoittaa mitään. Riittää, kun merkitset havainnoitsijanumerosi. Uudet laskijat palauttavat ensimmäisen kaavakkeensa nimellisenä ja seuraavat pelkällä laskijanumerolla varustettuna. Jos osoitteesi muuttuu, silloin täytät ko. kohdan normaalisti.
3. Lajilleen määrittämättömiä sp. havaintoja ei kaavakkeelle voi laittaa (siis ei Loxia sp., Gavia sp.).
4. Kun merkitset kaavakkeeseen koodeja alle 10, käytä nollaa koodin edessä: 01, 02, 03 ...
5. P-Karjalassa on monia ruutuja, joiden laskentatilanne tuskin vastaa

todellisuutta, ts. havainnoitsijoita on alueella käynyt, mutta harvat ovat palauttaneet kaavakkeen. Kaivakaapa pesimäaikaisia havaintojanne vuosilta 74, 75 ja 76 mm. seuraavilta paikoilta: 694:63, Höytiäisen kanava, 697:65, Kolvanan Uuro, 700:68, Patvinsuo, 697:69, Kesonsuo, Kiteen seudut ym. Muista: joka vuodelta eri kaavake.

6. Kevään pöllöretkiltä on myös syytä palautella kaavakkeita, sillä laskentakauden paras pöllövuosi lienee menossa.
7. Aktiivisimmat atlaslaskijat tullaan palkitsemaan Pohjois-Karjalan Lintutieteellisen Yhdistyksen toimesta.
8. Kesän atlasretket. Viimekesäisen onnistuneen atlasretken innoittamina (kts. toisaalla tässä lehdessä) atlaslaskijain kokouksessa 11.5. 77 suunniteltiin seuraavat retket:

- a) 17-18.6. Juukaan. Kokoontuminen 17.6. klo 18.30 Joensuun kaupungintalon eteen. Kokoontumispaikka Juuassa on Polvelan keskustassa klo 21.00, josta jakaudutaan ruuduille ja sovitaan kohtaamisista yms.
- b) 8-9.7. Ilomantsiin ja Tuupovaaraan. Lähtö 8.7. klo 18.30 Joensuun kaupungintalon edestä, josta jatketaan Tuupovaaran kirkon luo, jossa ollaan klo 20.30.

Voitte siis tulla mukaan joko Joensuusta lähtien tai alueiden kokoontumispaikoilta. Varustus on n. yhden vuorokauden retkivarustus eväineen ja makuupusseineen. Kartat hommaa paikalle aluevastaava. Paluu tapahtuu lauantai-illan kuluessa. Ilmoittakaa etukäteen tulostanne, niin saadaan kyydit järjestykseen. Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Reijo Erola, Keskuskoulu B 5, 81280 Uimaharju, puh. 77232.

Siis: paljon havaintoja tutkimattomilta ruuduilta ja kaikkea muuta mukavaa lintuharrastuksen alalta toivoo Reijo Erola, atlasaluevastaava.

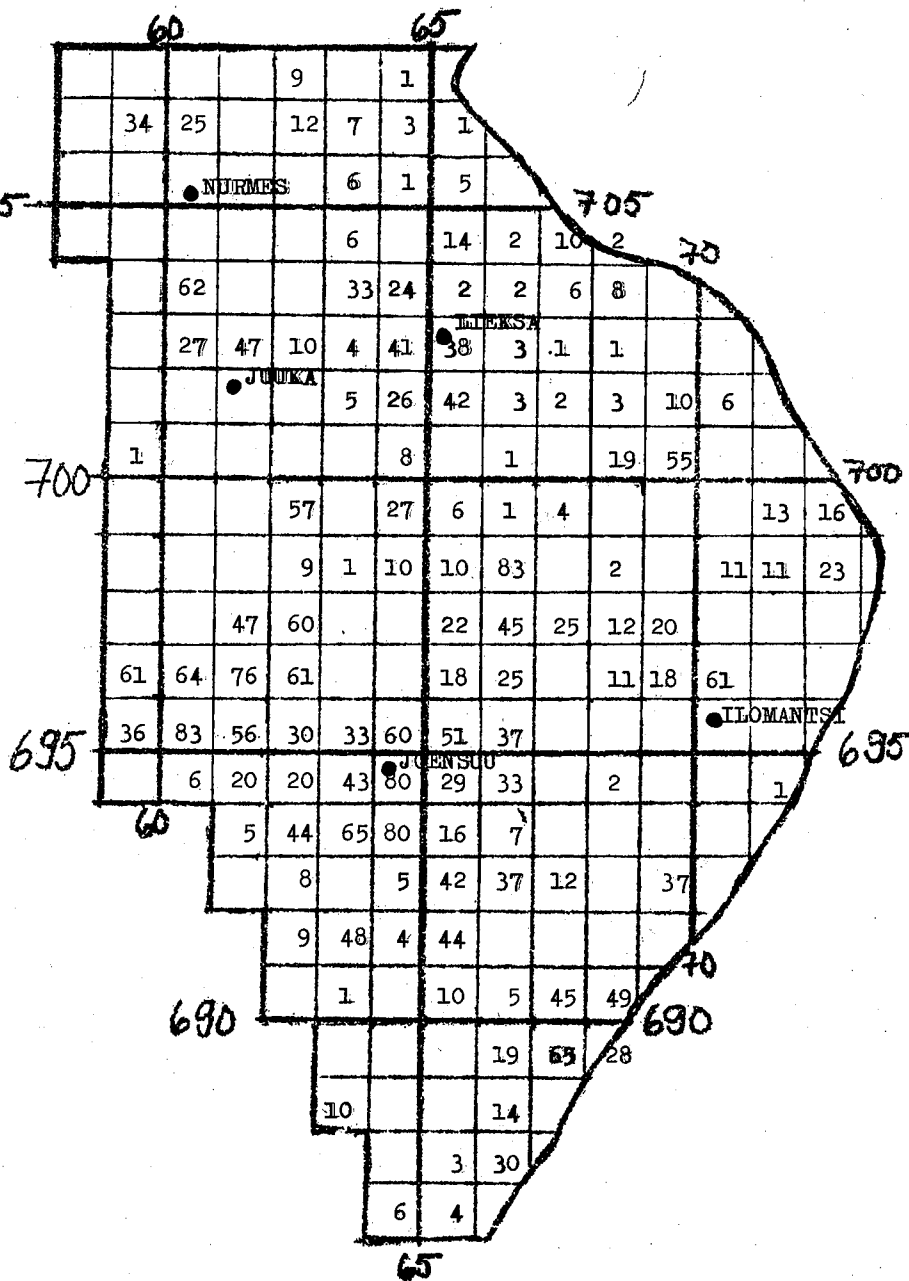
Seuraavan sivun kartta on tarkoitettu atlaslaskijoille vihjeeksi, kun suunnittelette ensi kesän retkiä. Osoitteeksi tyhjä ruutu, kaavake mukaan, taas tulee arvokasta atlastietoa!

TUULIHAIKKATUTKIMUS JATKUU

Atlaksen vierellä voi seuralla tuulihaukkoja, etenkin niiden saalistuskäyttäytymistä, josta kaivataan yksityiskohtaisia havaintoja. Pesiiä voi etsiä entiseen tapaan ja ilmoitella niistä minulle ja etenkin rengastajille (luettelo toisaalla tässä lehdessä). Kysymys, joka kaipaa selvittelyä: Onko runsas myyräkanta P-Karjalassa lisännyt tuulihaukkojen määrää?

Ilmoitukset edelleen: Reijo Erola, Keskuskoulu B 5 81280 Uimaharju.

Lintuatlaksen yhtenäiskoordinaatistoruudut Pohjois-Karjalassa ja niissä tavattujen varmasti pesivien lintulajien määrät. Tyhjä ruutu= tutkimaton tai huonosti tutkittu.

RENGASTAJAT POHJOIS-KARJALASSA

Kun retkeilet ja liikut luonnossa, löydät varmasti pesiä, joista olisi syytä rengastaa poikaset. Tällöin voit ottaa yhteyttä seuraaviin pohjoiskarjalaisiin rengastajiin:

nimi, osoite, puh.	luparajoitukset	huom.
Alanen Markku p. 31096 Sulkulahti 80230 Jns 23	yleislupa pesäpoikueille	erityisesti Joensuun etelä- ja itäpuoli
Erola Reijo p. 77232	petolinnut	
Eskelinen Olavi p. 97262/228 kp 3 79700 Heinävesi kk	yleislupa	erit. petolinnut Heinävesi+lähikunnat
Juvaste Risto p. 80293 80510 Onttola	yleislupa	erityisesti Joensuun länsipuoli, Kesälahti
Kapanen Matti p. 821760 Purjetie 14 as.7 80160 Jns 16	yleislupa	
Koskela Kimmo p. 81170 80910 Kulho	pönttölinnut pöllöt	erityisesti Joensuun itäpuoli
Lappi Esko p. 975/22184 Kuusitie 8,81730 Lieksa 3	yleislupa	Lieksan alue
Liimatta Paavo p. 821616 Purjetie 14 as.6 80160 Jns 16	yleislupa	
Missonen Tapani p. 23682 Koulukatu 8 B 21 80110 Jns 11	petolinnut	opiskelee Turussa erit. kalasääsket
Rauste Visa p. 24138 Kuusitie 7 G 2 80110 Jns 11	10 lajin lupa	opiskelee Helsingissä
Sorjonen Jorma p. 821178 Melatie 11 A 6 80160 Jns 16 (kesäisin Mekrijärven tutkim. asema, Ilomantsi p. 97411/105)	yleislupa	erit. satakielet ja yölaulajat
Timonen Pentti p. 976/52039 59/linja IV 75999 Nurmes kautta	yleislupa	Nurmes, Valtimo
Tiussa Jouko p. 22265 Kuusitie 7 A 1 80110 Jns 11	yleislupa	myös Pohjois-Karjalan eteläosissa
Varonen Kari p. 32034 Honkapolku 13 80220 Jns 22	viitakerttuset	

ATLASRETKI ILOMANTSIIN 11-12.6.1976

Jouni Pursiainen

Kesällä 1976 silloinen Joensuun Lintutieteellinen Yhdistys järjesti linturetken Ilomantsin Hattuvaaraan puhtaasti Atlasprojektin merkeissä. Tempaus oli ensimmäinen laatuaan maakunnassamme ja se sai mukaansa peräti 10 innokasta retkeilijää.

Nämä kesäkuisen lauantaipäivänsä uhranneet olivat: Reijo Erola, Juhani Hyttinen, Risto Juvaste, Tapani Karttunen, Anja ja Paavo Liimatta, Tapani ja Arja Missonen, Jouni Pursiainen ja Olli Virmajoki.

Paitsi että seutu oli aiemmin verraten vähän tutkittua, myös alueen houkuttelevat lintusuot, joita parhaiten edustaa Koivusuo, olivat omiaan vaikuttamaan retkikohteen valinnassa.

Jotta olisi voitu käyttää yksi päivä mahdollisimman tarkoin maastossa, lähdettiin matkaan jo perjantai-iltana. Tällöin kaikki halukkaat - ennakoilmoittautuminen tosin vaadittiin - kokoontuivat Joensuuhun kaupungintalon eteen ohikulkijoiden hämmästeltyiksi. Siellä joukkio ahtautui kolmeen autoon ja siirtyi Hattuvaaraan, aitoon Pohjois-Karjalaiseen erämaahan soineen, lampineen ja avarine kannokkoineen, joita vain yksittäiset mäntyrykelmät pirstoivat. Riemukkaan matkan jälkeen etsittiin yöpymispaikka: hakkuuaukea, joka sijaitsi likimain tutkittaviksi aiottujen ruutujen 698:72, 699:71 ja 699:72 kulmauksessa. Kartan mukaan paikan nimi oli hieman enteellisesti Lintukangas.

Suurta innostusta peilaa hyvin se, että telttojen virittämisen ja aterioinnin jälkeen kaikki hajaantuivat lähiympäristöön Atlaspinoja etsimään - pitkälti auringonlaskun jälkeen! Iltaseikkailun parasta antia oli aivan erään metsäautotien varrelta löytynyt kanahaukan pesä.

Seurannut hallayö oli jo kokemus sinänsä taivasalla yöpyville lintumiehille ja aamuneljältä, kun oli määrä aloittaa maastotyöt, tuli esille yksi koleuden lisäetu: kukin sujautti retkikampeisiinsa jäänliukkaasti sen kummemmin venyttelemättä ja haukottelematta.

Aamupalan kuluessa silmätkin alkoivat avautua, sillä tällöin nähtiin mm. kurki, soidinlentävä metsäviklo ja järripeippo. Koska tutkittavat ruudut oli sovittu jo etukäteen, piti vain jakautua pikkuryhmiin eri alueille ennen retkeilyn aloittamista. Tutkimusmenetelmä oli kaikilla sama: autolla kiinnostavan kohteen tuntumaan ja sitten kävellen maastoon pesiä etsimään. Tapa lienee ollut ainoa järkevä jo ajanpuutteenkin vuoksi. Tulokset muodostuivat yllättävän hyväksi ja siten retki kokonaisuudessaan on vankka osoitus siitä, että huolellisesti suunniteltuna Atlasprojekti saadaan edistymään maakunnassamme ripeästi vieläpä kohtuullisin ponnistuksin.

Tuloksiltaan paras oli "leiriruutu" 699:71, josta löytyi 76 lajia. Pesiminen varmistettiin 13 lajilta. Kiinnostavin havis oli epäilemättä turtu-

rikyyhky, joka istui hetken aikaa langalla lintumiesten ihailtavana Tuohivaarassa. Muita hyviä lajeja olivat kuikka, joutsen ja lapinharakka, minkä lisäksi mukava petolintuvalikoima ilahdutti retkeilijöitä: em. kanahaukan lisäksi tavattiin hiiri-, varpus-, sinisuo-, nuoli- ja tuulihaukka.

Ruudun 699:72 saalis oli 67 lajia, joista 16:n pesintä varmistui. Pesimähavainnoista kannattaa mainita lehtokurpan pesä ja töyhtötiäispoikue. Lisäksi nähtiin mm. "Koivusuon lajit" kurki, kapustarinta, pikkukuovi ja kuukkeli, vanha pikkusieppo ♂ sekä nuori kultasirkku ♂ joka lajin biotooppivaatimuksista piittaamatta lauleskeli suolla männynkäppyrässä. Lajimäärässä hiukan muita heikommaksi jäi ruutu 698:72 55 lajillaan, joista 18:lle saatiin varmaa pesintää osoittava koodi. Havainnoista koivoavat muiden yläpuolelle isokäpylintupoikue ja Ruostesuon keskeltä pikku metsäsaarekkeesta löytynyt pikkusieppokoiras.

Vaikka havainnointi keskittyi lintuihin, ei muitakaan metsäneläviä jätetty huomiotta: majavan padot, mahtavat muurahaiskeot sekä ennen kaikkea enemmän ja vähemmän tuoreet karhun jätökset herättivät mm. mielenkiintoa. Koivusuolla majaili ainakin yksi hirviperhe.

Iltapäivällä kokoonnuttiin uudestaan vertailemaan havaintoja sekä ahtamaan leiriä autojen tavaratilaan. Onnellisen sattuman kautta jopa kirjoittajan makuupussi löytyi kannon kupeesta ja pääsi mukaan paluumatkalta. Päätäjäisiksi hörpättiin kahvikupilliset matkan varrella baarissa ja samalla vielä kertailtiin raskaan päivän kokemuksia sekä luotiin toivorikas katse tulevaisuuteen: ensi kesänä lähdetään uudestaan uuteen paikkaan.

TIEDOTUKSIA:

Pönttötalkoot 20.8.1977 klo 09.00 alkaen Koskelassa Kontiolahden Kulhossa!

Pohjois-Karjalan Lintutieteellisen Yhdistyksen syyskokous keskiviikkona 24.8.1977 klo 18.30 Joensuun Keskustan lukion biologian luokassa.

Sisälllys

Sivu/N:o

Erola Reijo. Lintuatlas 1975	25/1
Erola Reijo. Arktinen muutto Pohjois-Karjalassa keväällä 1976	31/2
Erola Reijo. Kurjet, joutsenet ja hanhet keväällä 1976 Pohjois-Karjalassa.....	34/2
Erola Reijo. Lintuatlas Pohjois-Karjalassa kolmen laskentakauden jälkeen	27/3
Eronen Juha. Syksyn 1975 isot linnut	23/1
Juvonen Arto. Niittykirvisen (Anthus pratensis) syysmuutosta -75 Outokummussa	13/1
Juvonen Arto. Sarvipöllön (Asio otus) pesimäbiologiasta ja esiintymisestä Outokummussa vuosina 1969 - 1976	13/3
Kapanen Matti. Vuoden 1975 rariteetit	19/1
Kapanen Matti. Kiljukotkan (Aquila clanga) ja pikkukiljukotkan (A. pomarina) määrittäminen	10/2
Koskela Kari ja Kimmo. Pöllöt 1976 Pohjois-Karjalassa	10/3
Koskela Kari ja Liimatta Paavo. Kevätmuuton alkaminen, päämuutto ja päättyminen Pohjois-Karjalassa 1976	19/2
Koskela Kimmo. Havaintoja kololintujen pönttöön pesimisestä Joensuun seudulla	2/3
Liimatta Paavo. Syysmuuton 1975 kulku Pohjois-Karjalassa ..	2/1
Liimatta Paavo. Talvilinnut 1975/76 Pohjois-Karjalassa	21/3
Missonen Tapani. Vaelluslinnut syksyllä 1975	15/1
Missonen Tapani. Kevään 1976 petomuutto	28/2
Pursiainen Jouni. Syksyn 1975 arktiset muuttajat	9/1
Varonen Kari. Syksyn 1975 pedot	11/1
Varonen Kari. Pohjois-Karjalan yölaulajat 1976	19/3
Varonen Kari. Kultasirkku Pohjois-Karjalassa 1976	20/3
Sekalaista	
Juvaste Risto. JLY:n toiminnan kehittäminen - ajatelmia keskustelun pohjaksi	6/2
Koskela Kimmo. Vetoamus lehtopöllöstä	27/2
Liimatta Paavo. Joensuun Lintutieteellinen Yhdistys r.y:n 5-vuotistaival	2/2
Missonen Tapani. Toimintakertomus vuodelta 1975	18/1
Kuvaliitteen selitys	14/2
Valokuvia linnuista	15/2